ޔައުމިއްޔާ

އިޤްތިޞާދީ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުން. (05.04.2010)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. އިޤްތިޞާދީ ކަންކަމުގެ ކޮމިޓީގެ 4 ވަނަ ބައްދަލުވުމަށް ވަޑައިގެންނެވި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން މި ބައްދަލުވުމަށް ދަންނަވާލާފައި އޮތީ ކުއަރ ސޯސައިޓީގެ ބޭފުޅުންނަށް. އެގޮތުން ކުއަރ ސޯސައިޓީ އިން ވަޑައިގެން ތިއްބެވި ކުއަރ ސޯސައިޓީގެ އެގްޒެކެޓިވް ޗެއަރ ޕަރސަން ހާފިޒަތު އާދިލާ. އަދި ޖެނެރަލް މެނޭޖަރ އާއިޝަތު ޝަހީމާ. އެ ދެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ހާދަ މަރުޙަބާ އެބަ ދަންނަވަން. އެންމެ ފުރަތަމަ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ކޮމިޓީ އިން، އިޤްތިޞާދީ ކަންކަމުގެ ކޮމިޓީ އިން ބަލަމުން މި ގެންދަނީ ޚާއްޞަ އެހީ ބޭނުންވާ މީހުންގެ ޙައްޤުތައް ރައްކާތެރިކުރުމާއި، މާލީ އެހީތެރިކަން ފޯރުކޮށްދިނުމުގެ ބިލު. މި ބިލުގައި މިހާރު ވެފައި އޮތް ގޮތް ކުއަރ ސޯސައިޓީގެ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އެނގިވަޑައިގެންނެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ކޮންމެހެން އޭގެއިތުރު ތަފްސީލަކަށް ނުގޮސް އެ ބޭފުޅުންނަށް ފުރުޞަތު އެރުވުމުގެ ކުރިން އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ މަސައްކަތުގެ ކުޑަ ހުލާޞާ އެއް ދަންނަވާލާނަން. އަޅުގަނޑުމެން އަދިން އަންނަނީ ވެސް ބިލު އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރަމުން މި ކޮމިޓީ އިން މި ކުރަނީ. އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ކުއަރ ސޯސައިޓީ އަށް ވެސް މި ދަންނަވާލީ. އަދި ބައެއް އެހެން ފަރާތްތަކަށް ވެސް ދަންނަވާލާފައި އޮތީ ފުރުޞަތު ދީފައި ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. ދެން މިގޮތަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ ބައްދަލުކުރުމުގެ އަސާސީ ބޭނުމަކީ އެބަ މާނަކުރެވޭ ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަ އެބަ ދެކޭވޭ. ރަޖިސްޓަރީ ބަލާއިރު ޤާނޫނީ އޮނިގަނޑު ތަރައްޤީކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދާ ނިޒާމު ރަނގަޅު. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުންގެ މަޝްވަރާގެ ބޭނުމަށް ރައްޔިތުން ލިބޭ ފާހަގަކުރާ ފަރާތްތަކުގެ ބަދަލުގައި ކޮމިޓީ މެންބަރުންގެ މަޝްވަރާގައި ކޮމިޓީއަށް ވަޑައިގެން އެހީތެރިކަން ނުދޭ ބައެއް ބަދަލު މަސައްކަތްތައް ނިންމައިގެން ކުރިއަށް ގެންދަން އަދި މި ކޮމިޓީ އިން ވެސް ބިލާއި ގުޅޭ ނިންމުމެއް ކޮށްގެން ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތު ހޯދުމަށްޓަކައި ކޮމިޓީން މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދަން. އެހެންނަމަވެސް، މަޝްވަރާކުރަމުން މި ނިންމަނީ. އެހެންވީމާ، ދަންނަވާލަން މި އޮތީ ފާހަގަކޮށްލަން. ވަރަށް ބޮޑު އަދަދެއް ކޮމިޓީ އަށް ފާހަގަ ނުކުރެވޭ ކޮމިޓީގެ މެންބަރުން ބައްދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރަމުން މި ނިންމުމުގެ ނިންމަވައިފި ބޭނުންވަނީ ނިންމާ ނިންމުމަށް ގެންދެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އެ ނިންމުމުގެ ގޮތުގައި މި ނިންމުމަށް ފާހަގަކުރާ ކޮމިޓީގެ މަޝްވަރާ ނިމުނީ.

ފުދިންގެ ގޮތަކަށް ދިޔުން. އެހެންނަމަވެސް، އާދެ ޖާގަގައި މި ވާ ގޮތަށް ކޮމިޓީ އެއްގައި ވެއްޖެއްޔާ ކޮމިޓީގައި މިއަދަކާ ބޭފުޅުންނަށް އެކޮޅު ފެނިފައި ނުލައި އެއީ ބަހުސްގެ ހުށަހެޅުމެއް ކަމަށް އެއާ ބެހޭ ގޮތުން ނުކުރެވޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތް އެބަ ނިންމަންޖެހޭ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ. ބައެއް ފަހަރު ދެކެވޭ ވާހަކަތަކުގައި އެއަށްވުރެ އެހެން ކަހަލަ ގޮތަކަށް މާނަ ވާ ގޮތަށް ވާހަކަ ދެކެވޭތީވެ. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާފައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ވެސް އެހެން ފަހަރުތަކުގައި ވެސް އެއްފަދައިން ކުރިއަށް ގެންދަން ގަސްދުކުރަނީ ފުރަތަމަ ހައުސް ކޮމިޓީ އަށް ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. ދެން ހައުސް ސޮސައިޓީގެ ފަރާތުން އެބަހުރި ދިޔުމުން ވެސް އިސްލާހު ހުށަހަޅުއްވާފައި. އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވާލަމުން. އެ ކަމަށްޓަކައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން. ދެން ފުރަތަމަ ތަޢާރަފުގެ ގޮތުން ނޫނީ ފުރަތަމަ ވިދާޅުވާން ބޭނުންފުޅު ވާ އެއްޗެއް ވިދާޅުވުމުގެ ފުރުޞަތު އަރުވާލަމުން އޭގެ ފަހަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އިތުރަށް ސުވާލުކުރުމުގެ ކޮމިޓީއާ ދަންނަވާލައިގެން އިތުރަށް މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރައްވަމުން ގެންދަވާނީ. އެހެންވީމާ، އެގޮތުން ދަންނަވަން ހައުސް ސޮސައިޓީ އިން ދެއްކެވުމަށްފަހު އާދޭސް ކުރައްވާނެ ވިދާޅުވުން ވާހަކަ ދައްކަވާނީ. އެހެންވީމާ، އާދެ ވާހަކަ ދެއްކެވުން.

ހައުސް ސޮސައިޓީގެ އެންޖީއޯތަކުގެ ބޭނުމާ ޗެއަރ ޕަރސަން ޝާހިދާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އައްސަލާމް ޢަލައިކުމް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ މި ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު އަދާކުރަން. ދެން އަޅުގަނޑު މަޝްވަރާގައި ކޮށް އަޅުގަނޑު އެއްޗިހި ސާފުކޮށްލަދެއްވަން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓްރާންސްޕެރެންސީ އެންޖީއޯތަކުގެ ބޭނުމަކީ. ދެން ކޮށް ބައިވެރިވާނަމަ އަޅުގަނޑު ހަމަ އަލިއަޅުވާލާނަން. އިޖްތިމާޢީ މުސްތަޤިއްލު މި ޤާނޫނުތަކާއި ކަންތައްތަކާ އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބުދާރީވަން. އެހެންނަމަވެސް، ކުރީ ސޮސައިޓީ އިން ޤާނޫނީގޮތާ ކަންތައްތަކެއް ކުރިން ޤާނޫނުގައި ދިޔަ ބިލުގައި ނިމިދާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ މަސައްކަތް ބޭނުން ޤާނޫނީކަން. އޭރު ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާ އެއް ފިޔަވަޅުން އިދާރީގޮތުން ކޮންމެހެން އެކަން ދަ ފުރިހަމަކުރުން ދެތަން ސްޓޭޓް މި ބާރުން ޤާނޫނީގޮތަށް އޭގައި ހުރި ވެރިކަން ދީނީ ކަނޑައެޅޭ ކޮށްދޭ ޓެކްސްގައި ނަން. އަދާކުރުމުގެ ޤާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތައް ބިނާވާ ވެރިކަމުގެ ހުރިހާ މަސައްކަތް. ހަމައެއާއެކު ޢައްޔަނުކުރި ދާއިރާގައި. ދެން ހަމަ އެ ޓެކްސްގައި އޮތީ ބަހާއި ރައްޓެހިކޮށްލާނަމަ ބައިވަރު ނަމެއް. ހަމަހަމައެކަނި ޝުޢޫރު ރައްޔިތުންގެ ބައިވަރު މަދު. ދެން ހަމަހަމައެކަނި ޤާނޫނުގައިވާ ޙައްޤު އޮތް އެއްބަސްވުމާ އަޅުގަނޑުމެން އެބަދުވަސް މުއައްސަސާ ފުރިހަމަކޮށްގެން އިތުރު ޙައްޤު އޮތް އެއްބަސްވުމާ ޕޮލިސީގެ ވާހަކަ. އެއީ ވަރަށް ބޮޑު މި ބޭފުޅުން ވެސް ކޮބައިތޯ ދަންނަވާލަން ޤާނޫނުތަކުގެ އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ކޮށްފައިވާ މަސައްކަތުގައި އެ މަސައްކަތް ވަރަށް ބޮޑު ހަމަ ކުރީ އަދި

ޕްރެސަންސް ވިތް ޓެސްޓަބިލިޓީސް. މާނައަކީ ނުލުވުދުންތެރިކަން ހުންނަ ދިނުން އެއީ ވަކި ގޮތުގައެވެ. ދެން
އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ ކަންތައްތަކީ ދެން ހިނގައި ވަރަށް ބޮޑު ބަހުސްތަކެއް ބޭރު ޤާއިމުކުރެވޭގައި ވެސް
ކުރެވުނުން ދާ ކަމެއް މި ޗެލިންޖުންގެ މައްސަލަ. އުނދަގޫވީރާ، ވާ ގޮތެކީ ރާއްޖެ އަދި އަށް ބާރުނުވާ މި
މަޖިލީހުގައި ވެސް ވަރަށް ގިނަ ބޮޑުވުން ދާދަކުރައްވި ފެދަރެން ރާއްޖެ އަދި އަށް ބާރުނުވާ ދިހުންގެ
ތަޖުރިބާ ވަރަށް ގިނަ ގޮތްތަކަށް ހިތަން ދައްކާ: އުނދަގުލަކީ، ދިރި ޓެސްޓަބިލިޓީ ބެލުމަށް ލިބި އަސްލު
މި ވާހަކަދެއްކި ނަރުދޯނިރަނގަޅުކުރާ ހަމަހަމަ ދިރިހުރި ހަމަ ގާތްތަކުގެއްރިން ބެލުމަށް ގޮތްވެސް. އާދެން އެއްކަލަ
އަދުލުއިންސާފު މި ދަންނަވާނަން އަދުލުއިންސާފު ފަރުވާ އިސްލާހުގެ ވަރަށް ގިނަ ބައިވެރިކަމެއް ހިމެނޭގޮތަށް
އަންނަން. އަޅުގަނޑު ކުރަށް 3 ވަނަ ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>
ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ ވެސް ވާނަ ކަރުދާސް 3 ވަނަ ބޭނުންވާ މި ދަންނަވާ
ބޭނުން ކުޅަ ސުވާލުގެ ފަރާތްތަކުން ފުރުޞަތު ކަރުނަކަށް. އަޙްމަދު ރަޝީދު.

<u>ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>
އާދެ، އަންނަ ފެށިގަތަ އަދުލުއިންސާފު ކަރުދާސް ސޮސައިޓީ އިން ވަޒަޢުކުރެވި ދެ ބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރު
ދަންނަވަން. ދެން އަދުލުއިންސާފު ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ބޭނުން ކުރީގައި އަދުލުއިންސާފު މި އިޖުތިމާޢީ ކުލަބު
އިން މަސައްކަތް ކުރަމުން ގެންދިޔައިރުގައި ވެސް އަދުލުއިންސާފުންނަން ދިޔަ ބޮޑު އަދި ކާމިލު ބަލާ އެކުއެކީ
ޖަމުޢިއްޔާތަކުގެ ބޭފުޅުންނާއި އަދި ހުއްޖަތްތަން ކަރުދާސް ސޮސައިޓީގެ ބޭފުޅުންނާއި ވަރަށް ގިނަ
ފަރާތްތަކުގެ މަޝްވަރާގެ މަޖިލިސް ބޮޑު ފެށިހަމަކުރުމަށް ނިމުމެން މަޖިލީހުގެ ފޮނުވާ އަށް ދިރާއި. ދެން
އެހެންނަމަވެސް، އަދުލުއިންސާފުގެ ހިމެނޭ ހިތާމަ އާއި އެއްކަލަ ދަންނަވާލަމުން މަޖިލީހުގެ ފޮނުވާ އަށް
ދިއުމާއި ހަމައިން އަދުލުއިންސާފުގެ ބޮޑު ވަރަށް ބާރު މަސައްކަތްކުރެއް ކަމެއްގެ ނިޔަތް
ބޮޑުގެ ހުރިހާ މަސައްކަތްކުރަން ވަރަށް ގިނައިން ފާހަގަކުރަން ދިޔަ. ހުއްޖަތްތަން އަދުލުއިންސާފު ފާހަގަކުރެން،
އަދުލުއިންސާފުގެ ހަމަ އިސްލާހުކުރުމުގެ ފަރުވާ ފާހަގަކުރެވޭގޮތް ކުރިކަމެއް މަޝްވަރާ ކުރުވީގެން އަދުލުއިންސާފު ވެސް
ޤާނޫނުކުރަން ބޮޑު ގިނަ ޖަމުޢިއްޔާތަކުން ބަޔަކު ބޮޑު ފުރުޞަތު ދެއްވީއިރު، އެއް ބޭފުޅަކު ހުރިހާ
ފުރުޞަތު އެއްޗެހިތައް ނިމިގެން. އެހެންނަމަވެސް ސަރަޙައްދު ވެސް ބައެއް ބޮޑުވެރީގެ ޖަލްސާތަކުގެ ހަމަ ބޭނުން
ނިމިގެން ދިޔަ. ދެން ހިމެނޭ އަދުލުއިންސާފު ފަރާތްތަކުގެ މި އުސޫލު މި ފަސޭހަ ވެސް ހަމަ އެހެން ދިޔަވެސް

އުކަޔިރިގެންވާ އާ. އަހި ބިފު ކޮމިޓީ އަށް ދިރާއިމާ މިޖިލީހާ އާދި އުކުއުޅު ފުރާބޮކޮޅުން ވާހަކަ ދުކޮފުން ދިރާއި

ބިފުގައި ފަރާން ޔިނަ ކަނބަލްބަކަށް އުނިކަމަން. އަހުންނަމަފުސް، އަ ވާހަކަފުދު ދުއްކަފި ހަމަ ޔިނަ

ފުރާބޮކަކަން ފެސް އުނިޔިފައި އިންނާން ފަރާން ސާފުކޮން އަ ކަމާ ކޮމިޓީގައި މަސައްކަތް ކުރަފުޅި ފަރާން

އިންސާފުފުރި ގޮބަކަން އަދި ސިޔާސީ ފާރަފުރި މަހައްޖަހްގައި ސިޔާސީ ފުކުރަން އައްޔިބާފު ބިބަގެން

ހަމައްކަނި ބިފަން ފުކަސްކޮންގެން މަސައްކަތް ކުރަމުން ނިންމި ބިފައް ބިފަޔި. ދަން މިފުހަރުފުސް އަހަން

މިޖާ އަން ކޮމްބަސް އަދި ތި ބާފުފުން ފެސް ދައްވާއިރުގައި އަތޮޅުތެރޭގެ މި މަސައްކަތްބަހް ގެންދަވާ

ގޮތާ ބަހާ ގޮބަން ފެސް އަދި ތި ބާފުފުން ރިކަވަރަމަންޖެ އަދިފައްވާ ގޮބަން އާފަދާން ބިފުން އުނިފުފައި ފެސް

ހަމަ ދަން ނިމާއިރުގައި ފެސް. އަހުންނަމަފުސް، މަސައްކަތްބަހް މި ކުރަފުޅި ހަމައްކަނި އަތޮޅުތެރޭގެ

ވިސްނުމަކަށް ނޫން. އަތޮޅުތެރެއިން މި ކަރާ މަސައްކަތަކީ ހަމަ ތި ބާފުފުން ފެސް މި ގެންދަފުޅި ހަމަ އަ

ގޮބަން. ދަން އަހަން ބާބާފުންނާ ފެސް ބައްދަލުކުރަން މުޒައްރަރު އަ ފިދާފުފި ފުދައިން. އަހުންފިމާ،

މިގައި ހިބާފުރި ބިންކަޔަ މި ދަންނަފިހަން ކަރާ މަސައްކަތަކީ އަގެ ފަޖަންކުރުމާ އަދި އައްބާރުފުންދިނުމުގެ

ބަރަފުގައި އިންނަ ނުބައި ބިންކަފައް ނުބައިކަން ފުހާގެކަރަފިގެން. އަ ހާއްޖަކަން އަތޮޅުތެރެ މި ވާހަކަ މި

ދަންނަވި ބިފަޔިމިހާ ކަދިނުގެ މައްސަލަ ފެސް ޖަޒީރާބިގައި އަތޮޅުތެރޭގެ ފުކުރައް ނަގަ ނުހިމެނުމަކަން

ފެސް ހިމެނުމަކަން ފެސް. އަތޮޅުތެރޭގެ ފުކުރައް އިޔި ވިސްނުމައް ހުރި މި ބިފަން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ

ބިރައިން ނުކުފުދަންބިރަކަން ހުރި ކަންމަ ބާފުފަކަން ފެސް ހަމަ އަ ޖީބާ ފުއިފުސާހަ ކަމައް ހުރައިދިނުމަވެ.

އަހުންނަމަފުސް، އަ ނުހިމެނުންތީ ބިފު އުނިބިރި އަނައްކާ ފެސް މައިގަނޑު މަގުސަދަކަށްފުފައި މި ފެޔި އަ

ކަނބައް ބިފު އުނިބިރި ކޮމިޓީ އަން ހަމަމުގެ. އަހުންފިމާ، ނުހިމެނުމި. ހިމެނުމި. އާދި، އާދި، މަޖިލީހުގެ

ފުފުރަގައި ހުރަހަލާގެން ދިރާ އިސްލާހުގައި ހިމެނުމި. އަ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ އިޢުތިބާރު

ރައްޔިތުން.

<u>މާލޭ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ދީދީ އަބްބާހަރު ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޢުތިބާރު މުޤައްރިރު. ކުރަރު ސަރުކާރުގެ ބާފުފުން އަތޮޅުތެރޭގެ އަހަ އަނައްކާ ފެސް

ފަޔަބާފައް ހިސާބުކޮށްދިނީ ކަމަޖިލީހަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން، އަތޮޅުތެރޭ ދަންނަވާލަން ބާނުން ފެނި، މި

ބިފު އަތޮޅުތެރެއިންނަން ދަ ފަރާބަން ގާނޫނުއަސާސީ ކަހަލަ ގޮބަކަން ނުނިމިގެން މި ދިރާ ސަބަބަކީ ހަމަ މިގެ

މަޖިލީހު މިގެ ބަދަލުތަކުގެ މައްސަލައާ. އަތޮޅުތެރޭ ފެސް ފަރާން ޔިނައިން ބަހުސްކުރަމުން ގެންދިއައިން

ހައްބަ އަހި އަން ބާނުންވާ ދިމާއް ހަމަ ބަދަލަކީ ރައްޔިތުންގެ ބަދަލުތަކަށް ނޫން ކަހަލަ ރައްޔިތުގެ ޕާޓީތަކުން

އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ. މި ބިލުގެ ހަމަ ސަރުކާރު ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އާއްމު ފުރުސަތު ނުލިބިގެންދާނެކަން ހުންނަ މިހެން. ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާގޮތުގައި ޤާނޫނު އަސާސީ ބޭނުންވާ މިހެންނަމަ ހަމަ ކޮންމެ މީހަކު ވެސް ޤާނޫނު އަސާސީ ބޭނުންވާނެ. އެހެންވީމާ، މި ނުކުތާގައި ޤާނޫނު އަސާސީ ބޭނުންވާ މިހެންނަ ބަލާ ބިލުގެ އޮޕޯޒިޝަނުގެ ކަމަށް ވަޑައިގަތުމާ ހަމަ ބެލެނިވެރިޔާ ކުރިންނަމަ ޤާނޫނު އަދި އެއް ބޭނުންވާ ބަޔަކުދޭތެރެ ފަރާތް ޝަރުޠެއް ނެތް. އެހެންވީމާ، އެ ވިސްނުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނޭ ބަދަލުގައި އިންތިޚާބުކުރުމުގެ ހުރަހެއްނުލާ. ކޮންމެ ބަޔަކާއި ވެސް މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ މަޖިލީހުގަ. އެއް ބަޔަކު ބޭނުންވާނެ އެ މިހުންނަނީ އިޚްތިޔާރު ދިނުން. އަދި އެހެންމެން ވެސް ބޭނުން ވަނީ އިޚްތިޔާރު ދިނުން. އެއްވެސް ހާލަތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމަކު މި ބިލުތަކުގެ ވިސްނުންތަކުގެތެރެއިން ސަރުކާރު ނިންމާ ކުރި މަސައްކަތުގައި ނޫން. ބިލުގެ މި ދިމާވާނެކަމުގެ ވެސް އަދުލުއިންސާފުގެ. އެހެންވީމާ، އިންތިޚާބުކުރުމުގެ ހުރަހެއް އިންތިޚާބުކުރާ ބާރު ދޫކޮށް ފާހަގަ އަހަރެމެން ގާނޫނީގޮތުން އެ ހިފުމުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަދި ވެސް މަސައްކަތް ކުރަމުން. އަޅުގަނޑު އަދިވެސްވެސް ބޭނުންވަނީ ބެލެހެއްޓުމަށް ކަމަށް ވަޑައިގަތުމާ އިޚްތިޔާރު ކަމަށް ތަނުގައި ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މަސައްކަތްކުރެން ވާހަކަ ދަންނަވާފައި އެދުވަސްވީ ބޭނުންވަނީ. ވަރަށްބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ. ރާޒީ.

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާޟް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދަރު، ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ސުވާލުއްކުރަންބޭނުން އިނގޭތޯ. އަސްލު އަޅުގަނޑުމެން ޚާއްޞަ ތަފާތުވެގެން މި އުޅޭނީ ކޮރަޕްޝަނާ އެކުއެކީ ބޭނުންވާ މި ދިރާސާކޮށް ތަޙްޤީޤު ކުރަން މި ބައި އައިސްލާ ނޫންތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެން ހަމަ ސުވާލުކުރަންބޭނުން ބަޔަކު އޮތް ކެއަރ ސޮސައިޓީގެ އެންމެ އިސް ދެ ފަރާތުން ކުރިއަށްގެންދާ ވާ ގޮތް ބޭނުންތަކާއި ރެކޯޑުތައް އާއި ބަހައްޓާ ދިރާސާކުރުމުގައި ޕާރޓީ ކުރަމުންދާ ގޮތަކުން ބޭނުންވެ އެ ސުވާލު ޖަވާބުދާރީ ކުރެވޭނެ ގޮތަކަށް ބޭނުން.

ކެއަރ ސޮސައިޓީގެ އެގްޒެކެޓިވް ބޯޑުގެ ޗެއަރ ޕަރސަން ޒީނަތު އާދަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން އަޅުގަނޑުމެން އެއްކޮށްގެން ވެސް މަސައްކަތް ކުރިއަށްދަނީ މި ކަރަޕްޝަން ބަލާ މަސައްކަތް ގެނައުމަށް ނުކުތަނީ ވެސް ނޫން. ކުރިއަށް ކަރަޕްޝަން ވެސް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު އެބަ ވެސް އަދި އެހެން ގޮތްތަކަކުން ވާހަކަ ދައްކާފައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އެއްކޮށްގެން ވެސް އެ މަސައްކަތް ކުރާ ސޯޝަލް އޮޑިޓިންގ އަޅުގަނޑުމެން ހިފައި ނުވާ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު ވާހަކަ ދައްކާފައި ވާނެ ގޮތެއް. އެހެން ނަމަވެސް އަޅުގަނޑު އިނގޭ އިންޓެގްރިޓީ ގެންގުޅުން ބާރުވެރި ވާހަކަ ދައްކާފައި ގެންގުޅޭނެ ހަމަ ޤަވާއިދުތައް ކުރުމަށް ފެނިފައި ކަރަޕްޝަން ބަލަހައްޓާ. މިހެން ޕްރޮސީޖަރ ނިޒާމު ގޮތުން ދާއިރާގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން ދާ ބަޔަކީ. އެހެންވީމާ، މި ދާއިރާގައި މަސައްކަތް ކުރަމުން ބޭނުންވާ ބޭސިކް ބަޔަކު އަދި އެކު އެކުރަހަށް ކަނޑައެޅުމާ ހަމަ ހިސާބަށް ދިރާސާކުރަންވީ ގޮތްތައް ކޮބާ ކަންކަން ވާހަކަދައްކަން. ފަހަރުގެ އިންޓެގްރިޓީ ދިޔައިމަ ވަކި ގުޅުން އަޅުގަނޑު ބޭނުން ވެސް މި ކަންތައްތައް ރަނގަޅު ކުރެވިދާނެ ގުޅުން. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އިންޓެގްރިޓީ ސަރުކާރު ވެސް ބިލްނުން. އެ މީހުން ރަނގަޅުކަން ޔަޤީން ކުރުމަށް އެ ބައިން މި ބިލުގައި ދިމަކުންތަކުން ކުރިއަށްގެން ބައިވެރިކުރާ ބަދަލުގެނައުން ނުކުމޭ. އެއީ ޖަމާސަތަކާގެ ވާހަކަ ދެއްކުމަށް އެ މަސައްކަތުގައި ވާހަކަ ދެއްކުމުގެ ވަރަށް ފުރިހަމަ ކުރެވިދާނެ ގޮތެއް. އެއީ މިސާލަކަށް ބައިވެރި ކުރާނެ ކުރުވެފައި. އެއީ އިންޓެގްރިޓީ ކުރިން މީރުވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރަމުން ދެއްކި ގޮތް ކުރުވާ. އަހަރެމެ އެ މީހުންނަށް ގުޅޭ އިސްލާމީ ޤާނޫނު ފުރަތަމަ ވެސް ކުރިއަށް. ހަމަ އެކީގައި ނުކުތުމަށް ނުހަނު ބިލުގެ އަޅުގަނޑުމެން ހިމެނޭ ނުވާ ދާއިރާގައި ގެވަނަ ކަމަކަށް މިހާރު 15 ވަރަކަށް އަހަރު މަސައްކަތް ކުރަމުން ހުރި މީހުންގެ ހައިސިއްޔަތުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ގިނަ ބޭނުން ފައިދާތަކުގެ މިހާރު ބިލުތަކާ އަދި ޕްރޮސީޖަރތައް ވެސް ދިރާސާކޮށް ހުރި މިހާރުން ވަރަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެނިލައްވާ ނުތަކުގެ މި ފިޔަވަޅު ވަނަ ބަހުގެ ދިރާސާ ކަރަޕްޝަނާ އެއް ބިލުގެ ފަހުން ވަކިވާނެ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ޤަބޫލުކުރަން މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ވަރަށް ގަދަ ނިޔަތެއްގައި ގިނަ ބައިކަން އެދި ފުރުޞަތު ލިބިގެން ދިރާސާކުރުމަށް އިންޓެގްރިޓީ ވެސް މިއީ އަޅުގަނޑު ވާހަކަދެއްކީ. ދެން ހަމަ

ގަވާއިދުތަކުން އަންހެނާ ވެސް ދަންނަވާނަން ކުރީ ބިލުގައި ހަމައެކަނި އުނިކުރުމާ ނުވަތަ މަދީ އާދޭ ޖެ ކުރިސަޝަންގެ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އެގޭ އިތުރަށް އެބަ އުނިވެފައި ހަމަ އަދުލުވެރި ކުރިއަށް ފާހަގަކުރި ޤާއިދާތަކެވެ. ސިޔާސީ ޤާއިދާ. އެޑިއުކޭޝަން ޤާއިދާ. ރިހެބިލިޓޭޝަން ޤާއިދާ. ސޯޝަލް ރިހެބިލިޓޭޝަން މިނިސްޓްރީ އަދުލުވެރިކަން މި އިންސާފުވެރިކަމަށް ހުރިހާ ޤާއިދާތަކަކީ މަޤާސިދުތަކުން ކުރިއަށް ދެވޭނެ ގޮތްތަކެވެ. އިންސާނީ ޙައްޤުތަކުގެ ފުދޭ ގޮތަކަށް އަދުލުވެރިކަން ދެމެހެއްޓުމުގެ ކޮމިޝަން ހުރިހާ ސިޔާސަތެއްގެ ތަންފީޒުކުރުމުގެ ޤާނޫނު ބަލަހައްޓާ މުއައްސަސާތަކާއި ގުޅިގެން މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ދައުލަތުގެ ހުރިހާ ދާއިރާތަކަށް ޚާއްޞަކޮށް ރިޢާޔަތްކުރެވިފައިވާ މި އެއްބަސްވުމުގެ މަޤްޞަދުތަކަށެވެ. އެކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ސިޔާސީ ބާރު ފަސޭހައިން ހޯދޭނެ ގޮތްތަކާއި ކަނޑައެޅުމަށް އެޅިދާނެ އެކި ފިޔަވަޅުތަކާއި ވަގުތީ ގޮތުން އިތުރަށް ސަމާލުކަމަށް ސިޔާސަތުތަކާއި ޚާއްޞަކޮށް އެކުލަވާލެވިފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި ހިމެނެއެވެ. އެކަންކަމުގެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ޚާއްޞަ ފިޔަވަޅުތައް މި ގޮތަށް ބަހައްޓައިދިނުމަށް ސިޔާސީ މުއައްސަސާތަކަށް ބާރު އިތުރުކުރުމާއެކު ތަފާތު ދާއިރާތަކުގައި ސިޔާސީ ބާރު ހޯދުމަށް ހުރިހާ ދާއިރާއެއްގައި އަދުލުވެރި ޚިދުމަތް ހަމަހަމަކޮށް ދިނުމަށެވެ. ޝަކުރިއްޔާ.

ދުވާލު ޤާއިދާގެ މުސްތަޤްބަލު މުޖްތަމަޢު ޢަދުލު ތަރައްޤީކުރުމުގެ ފިޔަވަޅުތަކުން:

ޝަކުރިއްޔާ އެންމެ ބޮޑު ޝުކުރު. ކުރީގެ ވެސް މި ބިލު ފުރިހަމަކޮށްދިން ދާއިރާ ކޮމިޓީގެ މަޖިލީހާއި އިން މަޤާމުގެ ތަޢާރުފު ދާއިރާ ތަފާސްހިސާބު ކުރީގެ ވާހަކަ އެއްގޮތަކަށް ވެސް ނުހުރެއެވެ. އެހެންނަމަވެސް ކަމާ ދާއިރާގެ އިޖުތިމާޢީ ބެލުމުގައި އަދުލުވެރި ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ތަފާސްހިސާބު ކުރީގެ ވާހަކަ މި ބިލުގައި ހުށަހަޅައިދިނުމުގެ އެ ހުށަހެޅި ވަރަށް ގިނަ ބަޔަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން އިސްކަމުގައި ކަމަށް އަދުލުވެރި ޤަބޫލުކުރަނީ. ވަކި އެހެން ނިޒާމެއް ޖަވާބުދާރީ ނޫން. ބަޔަކުގެ މީގެ މި ބިލުގެ ސިފަތަކުގެ ދަށުން ބަދަލުކުރި އެއްބަސްވުން ފުރިހަމަ ކުރެވުނު ކަމަށް ވާނަމަ ތަފާސްހިސާބު ކުރީގެ ފުރިހަމަ ކަމަށް އަދުލުވެރި ޤަބޫލުކުރަނީ. ނަމަވެސް ސިފަތަ އަދި ބަދަލުވުމެއް ގެނެސްދީފައި މި ބިލު ފާސްކުރަން ވާ ހިނދު ތަފާސްހިސާބު ކުރީގެ ނުހެއްޓެނީ ކުރުމަށް ވިސްނާ އެއީ މައްސަލަ އެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް ކަނޑައެޅި މައްސަލަ އަދި އަދުލުވެރިކަން މި ދާއިރާ މުޅިގައި ހުރި ތަފާސްހިސާބު ސިފަތަކުގެ ސަރުކާރުގެ ޒިންމާ ވާނެ. ވަކިން ޒިންމާ ތަފާސްހިސާބުގެ ވާނެ. ސިފަތަ އެ ޒިންމާ ތަފާސްހިސާބު ދިން ތަރައްޤީކުރަން ނުވާނެ. އަދުލުވެރި މި ދާއިރާތަކުގެ އަސާސީ ފުރުޞަތުތަކުގައި މި ބިލު ތަރައްޤީކުރުމަށް ކުރާ ތަރައްޤީގެ ވާނެ. ބަލައި ތަރައްޤީކުރަން މަސައްކަތް ދެވޭނެ ވެސް އެބަ ހުއްޓޭ އާ އަހަރު. ހަމަ އެ ޒިންމާ ފިޔަވަޅު ސިޔާސީ ނިޒާމުގެ ސަރަޙައްދު ކަމެއް ކުރުމަށްވެސް ހަރަކާތް ދެން އެބަ ހުއްޓޭ. ދާއިރާތަކުގެ ހަރަކާތްތަކުން އެބަ ހުއްޓޭ. އަދި އެ ބޭނުންވާ ފިޔަވަޅުތަކުގެ ސިޔާސަތާއި އާދީ މީހީ ގޮތުގައި ހަރަކާތް ކުރަން އެބަ ހުއްޓޭ. އަދުލުވެރިކަމުގެ ތަރައްޤީ ގޮސް ވިސްނުމުގެ ފުރުޞަތުތަކުން ހުރިހާ ގޮތުން ވަރަށް ގިނަ ޢަދަދު މި ދާއިރާ ކުރިއަށް އިސްކުރާ ފަރާތްތަކެވެ. އެ ގޮތުން މި ކުރިން ނުވަތަ ވިސްނާ ބޭފުޅުން

ޕާސްޕޯޓަކީ އެ ކުދިންގެ ބެލެނިވެރިންނަށް އެއާ ބަލައިގަންނަން ފަސޭހަ ކަމަކަށް ނުވާނެ. އަޅުގަނޑަށް ވެސް ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު އެބަހުރި ތަލަސީމިއާ ކުދިންގެ ބެލެނިވެރިންނާ ބައްދަލުވެ މި ކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދައްކާލެވިފައި. އެ މީހުންގެ އުދަނގޫ އެ މީހުންގެ އެ ދަރިންނަށް ވެސް ދައްކަމުން ކޮންމެވެސް އިޝާރާތެއް ލިބިގެން، މަސްވަރުން ކުރަމުން ގެންދާ ހޫނު އަން ފުދުއް ލިބުން. އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ މި ބިޔާ އުޅުއްވާ މި ކަމަށް ހައްލެއް އެބަޖެހޭ ހޯދަން. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލުމުގެ ގޮތުން މި ވާހަކަ މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުން ހިފާ ސުވާލުކުރީމާ.

ކެއަރ ސޮސައިޓީގެ އެގްޒެކެޓިވް ބޯޑުގެ ޗެއަރ ޕަރސަން ފާތިމަތު އާއިޝާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު މި ކަމަކާ ދުރުގައެއް ނުހުރެން. ހަމަ އަނބުރާވެސް ތަޢާރުފުކޮށް ދަންނަވަން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ތަލަސީމިއާ ކުދިންނަށް މި ވިދާޅުވާހެން ހަމަ ވަރަށް ހާލުގައި އުޅޭ ކުދިން. އެހެންނަމަވެސް ކުރިން އަޅުގަނޑު ތަޢާރުފުކުރިން ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރި ކުދިންނާ މީހުންގެ ބިލާ. އެބަޖެހޭ 2 ބައި ވަކިކުރަން. ދެން އަނެއްކާ ތަލަސީމިއާ އެސޯސިއޭޝަނަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ލިޔުނީމަ ރަސްމީ ޖަވާބެއް އެބައޮތް އެ ބޭފުޅުން ދެއްވާފައި. މި ބޭފުޅުން ވެސް ބައްދަލުކުރެއްވި ކަންތައްތަކުގެ ދެއްވީ. އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވި މިދަންނަވަން ކޮމިޓީގައި ވެސް ދަންނަވާނީ ހިމަނަންޖެހޭ ކުދިން މި ބިލުގައި ހިމަނާކަށް ބޭނުމެއް ނޫން. ފާހަގަކޮށްލަންޖެހޭ އިންސާފު ނުކުޅެދުންތެރި ކުދިންނަށް ވެސް ހަމަ ވަރަށް ގިނަ ތަކުލީފުތަކާއި ކުރިމަތިލާން ޖެހޭ. އަޅުގަނޑު ހުދު އަމިއްލަ ކޮއްކޮ އެއް ހުދު ހަމަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ. ޑިސްލެކްސިއާ ގޮތުން ނުކުޅެދުންތެރިވެފައި. ސިކުނޑީގެ ނުކުޅެދުން ހުރެފައި. 24 ގަޑިއިރު ބަލަހައްޓަންޖެހޭ. ބަހައްޓާފަހަރު މި ކަހަލަ ކުދިން ބަލަހައްޓަންޖެހޭ 2 މީހުން ވެސް. އެއާ ދިމާވެގެން. އަޅުގަނޑަށް ހިތާމަ ބުލީ ވެސް ވަރަށް ބޮޑު އެބައި ފާހަގަކޮށްލަމުން ކަންތައްތަކެއް. އެ ކުދިންގެ އިސްކޫލުތަކުން އެ ކުދިންނަށް ރިހެބިލިޓޭޝަންގެ ވާހަކަ އަދި އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިސީތަކުން ވަކިން ވަނީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ކުރިން ދަންނަވާލިހެން ތަލަސީމިއާ ކުދިންގެ ވާހަކައާއި ވެސް މެދުވެރިއަކު ވަކިންނަންޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިންނާއި މީހުންގެ ހާލަތު އަސްލު ހަމަ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ސްޓޭންޑަރޑަށް ހިމެނޭ އުމުރުންގެ ހައްޤުތައް ރައްކާތެރިކޮށްދިނުން. އެހެންވީ އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ.

ކެއަރ ސޮސައިޓީގެ ޓްރެޜަރަރ އާސިޔަތު މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ޓްރެޜަރަރަށް އިނގޭތޯ ފުރަތަމަ މި ތަލަސީމިއާ ކުދިންގެ ވާހަކަ އަސްލު އަޅުގަނޑުމެންގެ އެންމެ ބޮޑު މަސައްކަތަކީ އެއީ އެއް ނޫން އިނގޭތޯ. ތަލަސީމިއާ ކުދިން ހިމާޔަތްކުރުން ވާކަށް ނޫން. ދެން އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެރި ޓްރެޜަރަރކަމުން ބޭނުންވާ މިސާލަކަށް ތަލަސީމިއާ ކުދިންގެ ކަންތައް މި އަންނަނީ ބޮޑެތި ބެލެނިވެރިންނަށް

ފައިސާ ދިނުން ނޫނީ ޖާއިޒާ އަދި ފައިސާ ޕްރޮސްޓިޓިއުޝަނުގައި ބޭނުން މި އިންސާނީ ހިފުމުގައި ވެސް ހިމަނާފައި ދެއްކޭ. 2000 ކުރިއާ ދިނުމަށް. އެހެން ދުވަސް ބަލާއިރު ހިލޭސާބަހަށް އެހެންނަމަވެސް ކޮމްޕިއުޓަރ އިންޓަރނެޓް ޓްރެފިކް ކުދާ ކުރިން. މިސާލަކަށް ކަންސަރ. ނޫނީ އަދި ވެސް ގަބޫލުކުރޭ. ހަމަ ކުރެހުމަށް ކުރިން ވެސް އެބައުޅޭ ހަމަ ކަންކަންތަކާއި ވެސް އެބަ ތިބީ މި ހިދުމަތް ހުރިން އުދަނގޫވާ ބޭފުޅުން. އަނެއްކާ މިހާރަކަށް އަހުއިރު ވެސް މިސާލަކަށް މި ސޯޝަލް ސަރވިސް ޕްރޮބޭޝަން ދަރުން ވެސް ކުރިން ކަންކަމުން މާލެ އަދުމާ އެކަހަލަ ކަންތައްތަކާއި އެއްވެސް ވަރަކަށް ފައިސާ އެއް ނުދީ. ހަމަ އެބަ ތިބީ ބަޔަކު ކުރިން ހުރިން ކުރަން ނާދެވޭތީ. ނުކުތުމުގައި ކުރީކަން ހުރިން ކުރިން ވެސް ރަހަކަށް އަހުއިރު މާލޭގައި ހުރިން ތަނެއް ނުތިބުން. ނޫނީ ހަމަ ގަބޫލުކުރޭ ކުރިން ވެސް އެބަ އުޅޭ ބޭނުންވާ ފުރުވާ ނިހާނު ކުރިން ރަހަރަހަލައި. އެއްސެއްވެސް އެ ކުރިއްގެ ހަމަ ޕާއްވެގެންތޯ އެ ކުރިންނަށް ހަމަ 2000 ކުރިއާ ނުދިބޭނުވީ. މިހާރު ފައިސާގެ އެނގޭން ބަލާއިރު އިސާހެބަތް ތަން ބަލާއިރު އަދުލަނޭހަށް ފުންނަނީ ވަރަށް ތަފާތު ކަބެލަރިއެކޭ. ހަމަ ރާއްޖޭގެ މިހާރު މިސާލަކަށް އެލްތުގެ ނިޔާމު ދެއްކޭ ގައިމުވެގެން މި އަންނައިރު އެން ސެޕާ އާއި ކަންތަކްތަކުން އެ ބޫފުޅުންގެ ޕްރޮސްޓިޓިއުޝަންގެ ތެރެއިން މިހާރު ވެސް ކޮމްޕިއުޓަރ އިންޓަރނެޓް ގެމްސް ކުރާ ކުރިންނަށް ފައިސާގެ އެދި ނުދިވޭނުލި ރިޗަރ އެއް ހަރުނާނޭ އަދުލަނޭހަށް ހިފަނީ. އެއްވެސް ޓެކްނަލޮޖީ މަޖާއެއް ވެސް ނުކުރާށ. އެއްސެއްވެސް އެ ޕްރެޒެންޓޭޝަނެއް އިމްޕްރެސް ނުވެ އެހެނިހެން އެއް ބޭނު އިސްޒް އެއް މި އަންނަނީ. ފަހު ތެރެޒިސްޓާ ކުރިން ތަންކޮޅެއް ފުލުލު ވަނީ ކަމުތަކާގެ. ތެރެޒިސްޓާ ސޯޝަލް އިސްނާދީފު. މިހާރު ގެއްލުވަމުން ފުރުނު ކުރާ ސޯޝަލް އިސްނާތީ އެ ބޭނުނުން ވެސް ވަރަށް ބޭނުގަތް އެބަ ރައިސް ކުރައްވާ ގެއްލުވަމުން އިސްޓީ. އެކަމަކު ކަންސަރ އަށް ފުރުކު ކުރައްވާ ބައްޕަ ނޫކު. އެކަމަކު އަދުލަނޭކަން ކަލާރ ސޯސައިޓީ އަށް އެބަ އާދަ އެމައް ބައްޕަ ކަންސަރ ޕްރޮސްޓިޓިއުޝަން ވާރި ނުދިވެގެން. މެގުޒީނުގައި އެބަދުވާ ގެސްޓިވަލް ހުރިން ކުރިންގެ ޕްރޮސްޓިޓިއުޝަން ވެސް. އެކަމަކު އަދުލަނޭކަމަށް ނުދީ ފައިސާގެ އެރޭ އެއް އެޅުއަން ފުރުޞަތުދިނުމަކަށް ދެއްކޭ. އަދުލަނޭކަން ރިވަނީ ތަންކޮޅެއް ބޫފުޅުން އާއި މިސާލަކަށްފަށާ ދި ބޫފުޅުންނަށް ވެސް އެއްޗެއްގެން ކަމަށްނާގެ ޕްރޮގްރާމްތަކަށް އަދުލަނޭކަން އެ އިސްޓީ މި ނަގަނީ. އެއްބައިވަނީ. ރިޕޯޓުގެ ބާބަކަށް އެކްސްޕްލޮއިޓޭޝަން ބަލާއިރު ތެރެޒިސްޓާ ކުރިންނަށް ވެސް އިމްޕަކް ރިޕޯޓުގެ ބާބަކަށް ސަރވިސަސް ބޭނުންވާ ކަމަށް ވަރަށް އެ ބައިތަކެއް ހިމެނުމަކީ މަސައްކަތް އެއް ނޫން. ހާއްސަ ބައެއް ގެންބަރުން އެ މިނިސްޓްރީން އަށް ބޭނުންވާ މީހުންގެ ބިލެއް ކުރުމުގައި އިސްނަ ކަމަށް ވަރަށް އެ ހަމަ ކަބަލަރިއަށް އެއް މީގައި އަންނަނިވާން. ހަމައެކަނި ތެރެޒިސްޓާ ކުރިންނެއް ނޫން. އަދި ހާއްސަ އެޑިއުކޭޝަންގެ ބަޔަށް ބަލާއިރު ނުކުތުމުގައި ކުރީކަން ކުރިންނަށް އެ ލިބެންޖެހޭ ހާއްސަ އެޑިއުކޭޝަން. ނޫނީއާ ކޮމްޕިއުޓަރ އިންޓަރނެޓް ކުޑަކުދި ކުއްޖާ ކުރިންނަށް އެލިބެންޖެހޭ ހާއްސަ އިސްލާމީ އަށް. މިސާލަކަށް ބައްޕަފައިގެ ސަރަހައްދު 16 އަހަރު ވާއިރު ސްކޫލު ނިނިމު ހުރިހާ ކުއްޖަކު. އެއްސެއްވެސް އެނގޭ ސްކޫލްގައި ހުރިތާ ހައްދު 18 އަހަރު ވަންދެން. އެހެން ބައްޕާ ހުރިހާ ސްކޫލަށް

ނުދެވުނީ.އެހެންވީމަ އެ ކަހަލަ ކޮންސެޕްޗުއަލް ކޮންފިއުޝަން ކޮން ބިލަދުކޮންމާ ކޮންފެޑަރޭޝަނާ ހިމާޔަތްކުރެއްވީ އެ
ކުރިންނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފަރަށް ބޭނުން އެބަހީ ފެޑަރަލްކޮންފަރަންސް ބޭނުން. ދެން އަނެއް ކަމަކީ އަޅުގަނޑުމެން
ހަމަ މީގައި މި ރޫސްކޮންކޮށި ހުރި ކޮންފެޑަރޭޝަން ހަމަ އަޅުގަނޑު ފެށި އިނގޭ ދި ބޭފުޅުންނަށް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން
ދިރުވައި ހުރި އަކުރުން އަކުރަކަށް ބިލަކު ނުދިއުމާން ދެއްތޯ. އަނެއްކާ އެ ޒަމާނަށް ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް އެއްބަސް
ފެށް ނުލާން. އެހެންނަމަވެސް މީގައި ފެޑަރަލްކޮށި މުޅިން ފަރަށް ބޭރުން ކެބިނެޓް ތަކެއް. މިސާލަކަށް ހުޅުމާ.
މި ބާޒާރު ހުޅުމާލޭ ބައި ބައްޔަކަށް ބަރާބަރުވުން އެކިދާއިރާތަކުން ބިލާގައި ނުހުރި ހުޅުމާލޭ ބައި އެއްބައިވެސް ފަރާތަކަށް
ހިސާބަށް އެއް. އެ ފަރަށް މުހިންމު ބައްޔެއް. ހުޅުމާ ކޮންމެ މީހަކު ފަހެ ބިލަބަރުންޖެހޭ ގައުމެއް. އެހެންނަމަވެސްދާއިރާ
ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުނަރު ކުރިންގެ ފަހަރަ ރައްޔިތަ ކަމަށް ފިޔަވަ ނުހަނު ހުރިހާ ދިރާސާ ކުރިން ފިޔަވަ ނުހަނު އެހެން
ވަނަރަބަލު ގޮތުގައިގެ ފަހަކަ ރައްޔިތަ ކަލުގައި ފިޔަވަ ހުޅުމާލޭ ބައި އަދިނަދިޖެހުން. ދެން ހާއްބާބޮޑު އަޅުގަނޑުމެން
މި ފައިޒުކުރަނީ މި ބިލަށް ސަޤާފަތް ނިޔަލަ އަދިވެސް ބޭނުން ޖެހޭބިޔަ އެ ދާއިރާ އަދި ފިލާވަ ބިލަކަށް ވާން.
އެހެން ވެއްޖެ ކަމަށް ފަރުނީ އުޅެފަށް އެބަ އާދީ ރިޔާސީނިޒާމް އެކުލެވިގެން. ރިޔާސީނިޒާމުގައި ހުޅުމާލެގެ
ދާއިރާގެ ޑިމައިން އެކަނި އަދި ފުރުސަތުގެދުބުރު ކަލެއް. އެހެންވެއްޖެއްޔާ އެކަތިގާ ހިމާޔަތްކުރުނި
ކަނޑައެޅުއްވި. މިސާލަކަށް ބައްލަވައިގެ ސަރަހައްދު ނުތަކާ ނުކުތުމުގެ ބައި ދިމާވާ ސަރަހައްދު
ބިރައަރަސް. ކަނޑުވުގެ ޖެހިކަލްޗަރސް އެބަ ދިމާވާ. އެކަށީގެން، އެކަންކަމެއް އަންނަނިޖެހުން ނުހުރުއެއްޗެ
އެޖެންސީތަކުގެ ސަރަހައްދުގެ ދަރުން. ހުޅުމާ ސަރަހައްދުގެ ދަރުން އެކަހަލަ ކޮންފެޑަރޭޝަނެއް ހުންނަނީ ހުރިހާ ނުހަނު ހުރިހާ.
މިގައި އެބަހުރި ދެން އާދިއާ ކުރިން ފެޑަރަލްރާއްޖެ ފަރުހިން މިގައި ހުރި ކޮންފެޑަރޭޝަނަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަޑައިން
ވަޑައިން އިމްތިޔާޒުތައް ކުރުވުން ކޮންފެޑަރޭޝަނެއް ނުހުން. އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރު ސިޔާސަތު އޮތް ގަވާއިދު.
އެހެންނަމަވެސް އެބަހުރިތި ފަރަށް ދިނަ ކޮންފެޑަރޭޝަނެއް މި ބިލު ފެސްފެށިއްޖެއްޔާމު މި ބިޔަން ހިމާޔަތްކޮށްދީގެން އަދި
ކުރިމަތިން ފަރަށް ދިނަ ކޮންފެޑަރޭޝަން ފަރަށް ސިފައިލު ކޮންފެޑަރޭޝަން ފެށް. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެން މި
ފައިބާ ކުރަނީ. މި ޤާނޫނުތަކަށް ރަސްމީގޮތަށް ފިޔަވަށްފިލާވަލާފައި ހަމަ މީ ބޭފުޅުން ފިޔަވަލާފައި ހުޅުމާގެ ބައި.
މިގައި އެބަހުރިކަން ކުރިންގެ ހުޅުމާގެ އެ ބައިރަށް ރަސްމީގޮތަށް ފިޔަވަނީ ފައިވަނީ. މިގޮތް އެ ކުރިންގެ ބިލަށް ރަތުގެ
ކޮންފެޑަރޭޝަން ރަސްމީގޮތަށް ހިމާޔަތްކުރުނިރަން. ރަށްދަރަގައި ހުންނަ ކަމުގައި ބިލަށް ޒިންމާ ބޭނުން ފިޔަވަށްވާ
ވަޑައިގަތުމާ ހަމަރީ. ދެން 2000 ވަނަ އަހަރުގެ ފަރަކަ ދަރަކާތަކަށް ގައި ފިޔަވަ ރަސްމީގޮތަށް ހަމަ ހުރިހާ
ބެލެނިވެރިންނަށް ފެށް ހަމަ ވާހަ ބޭނުންތަކު ވާ މިހުން ދެއްތޯ. ހަމަ އެއީ ފަރަށް މުއިއްމު ކަމެއް. ކޮންމެ ފެށް
ކަހަލަ ގައިސާގެ އެކިފަހަރަކާއި ދިނުން. އެހެންނަމަވެސް ފަށް ދޭ ގެޖާ ދަ މަހީ. ވާހަ ބިބެހެމަ ދެން ވަޒީރުންމާ
ހަމަހީ. ކޮންމާކަރުގެމާ ގެޖާ ރަށްދުވަހު ހުރިހާ ކަރުންތައް. ކޮންމާކަރުގެމާ ހުޅުމާ ސަރަހައްދު ހުރިހާ ތަހީ. އެ ކޮންފެޑަރޭޝަން
ބިލުގައި ނުހިމެނޭ ވަޒީރުންމާ އެ ކޮންފެޑަރޭޝަން އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ. އަންނަނީ ޖެހޭ އެއް ނުހިމެނުން ދެއްތޯ ވާހަ

ހަމަ ދިނުމަކުންނެއް. އެހެންވީމާ، އެ ކަހަލަ ޕްރިއަރސްޓީކަކާ އެއްޗެހިސަރުކާރު ބަލާއިރު ޖެނެރަލް ސްޓެޓިސްޓިކް ހުންނަ ކުދިންނަށް ތަމްރީނުދިނުމަށް ހަމަ އެދިވެސް އެންމެ ވަރުގަދަ މަސައްކަތް މިހުން އިންނަގޮތް. މިސާލަކަށް އެބުރުސް ކޯސްތަކަކަށް ބަލައިލި ކަމުގައި ވިޔަސް ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ހަމަ އެބަހުރި ދިމާވާފަ ވެސް. އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ވެސް ފުރަތަމަ އެއްދިރިއުގެ ތަފާތު ނިޒާމު ހިމާޔަތް ނުކުރެވުނު. އެއީ އެ ކުދިންނަކަށް ނުބެލެނިވި ދެއްތޯ މިހެކަ ކަމުގެކަށް ކުރުމަށްވާތީއެވެ. ނުބަލަނބަލާ ފޯނު ބޭނުން ބަޔާއް ނުގަނޑުނު. ބެލުމަކީ ނުކުރާ. ނުބަލާފަ ކުދިން ވެސް އޮޅުން. އެހެންވީމާ، އެކަހަލަ ވަރަށް ޑިނަ ކަންތައްތަކަކީ ވެސް ހަމަ އަސްލު ވަރަށް ވަރުގަދަ ގުރުބާނީތަ މި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަޕްސިޝަނަލް ހަމަ ޖެސްޓޭބެލިޓީ އެ ދާއިރާ އަށް ގޮސްބަ ސްޕެސިފިކް ބިލަކަށް ވެއާ. އެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޒުބޫރުކަރާ ތަޢުލީމީ އެބަޖެޓްކަން އެބަ ވަރުގަދަ ކުޑަގޮތަކަށް. މިސާލަކަށް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ފުރުޞަތު ދެއްކަނީ ވެސް ކަންބޮޑުނޫން މިއަރަދު ކަސްޓަމަރުން ބަލާފަ ބެލުމަކަށް ވާތީ. މިކަމަށް ކަންބޮޑުވާ ފަރާތްތައް ނުހަނު ނުބެލެނިވި. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޒެރޯ ބާކާރުލިވާ ހަމަ މިޑަލްސް. ވަރަށް މަދުދޭހުން ގޮތިކަން ރޭޓު ދަށުން ކުރިން ބަލާތީގަ ފަހުން. އެހެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖިނާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިސާލަކަށް މިޒާ މެދުވެރިކޮށް ވިޔަސް ނޫނީ މިކަހަލަ ޤާނޫނުތަކެއްގައި މި ދައުރާ ފަހަރުއީ އެއްވެސް ވަރަކަށް ތި ބަޖެޓުގެ މަސައްކަތްތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޖާގަ ކިޔަނީ ނޫން. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖިނާ އަޅުގަނޑުމެން އަދާކުރުމުގެ ގޮތުން ދައުރާ ފަހަރު. އެހެންވީމާ، ހަމަ ވަރަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޑާޓާ އެ ވިޔަވިލުން ވަރަށް އާދަޔާ އެކީ ދަންނަވަން މިއާ ބަޖެޓުން އަޅުގަނޑުމެންނާ އަދި އެހެން މި ދާއިރާގައި މަސައްކަތްކުރާ ކުރައްވާ ބަޖެޓު ފުރާވަފައި ހުރި ހަމަ ކުޅެނިވި ޗަނބަލޮޅަ ޑަބަލްކުރާ ބަހާލާވާލުއްދަސީ މި ބަޖެޓުގެ ވެސް ފުޅާކުރާ ވިސްނުން ބޭނުން ކުރަށްވާއިރުގެ މި ބަދު އެންމެ ޑަބަލް ހަވާލު ހަމަ މަންފާގެ ދިއުން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ކުޑަ ސްޕީޗެއްގެ ފުރުޞަތުން ދެންމެ އެ ވާހަކަފުޅު ދެއްކެވި އައިޝަތު ޝިފާ އަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަން.

ދެން މިހާރު ރިޔާސަތު ހަވާލުކުރަން.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާސަތު ހަވާލު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އަޅުގަނޑަކީ މިއަދު ބޭފުޅުންނަށް ކުރިމަތިވެސް ވަރަކަށް އުނދަގޫތަކާ ކަރުނަވާ ކަންތައްތަކަށް. ސަރުކާރުން ހުރިހާ ބިލަކާ އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ބިލަކާ އެއްކޮށްތައްގައި ތިޔާއްގެ ބޭނުމީ ކުރީ. ދެން މި ޔައުމު ލިބޭގޮތް އެސްޓިމޭޝަން ބެލީ އެ ބޭބޭފުޅުން ބޭނުމާ ބަލާލީ މަޖިލިހަށް ލަފާބަހަށް ދަންފުޅާކޮށްގެން

ދޫނުވަން. އެ ފުރުސަތުގައި އެބަޔާނު ހަމަ ބިޔަ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ބިޔަ ބޭފުޅުން ދެއްކި
ވާހަކައިން ކުރެވިފައިވާ ވަރަކަށް މިހެން ބި ބޭފުޅުން ޖާގައެއް ހިއްޕައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ހިތުގައި ޖެހިގެން އުޅުން ކަން
ކަރަބަ ފިނިފެނުމެއް އެ ގޮތަށް ބިޔަ ބޭފުޅުންނަށް ޖާގަ ކަރަބަ ބަސްކޮށްގެއް ވެސް އަޅުގަނޑަށް އަޑު އިވުން. މިހެން
ވާން ޖެހޭނީ ސަރުކާރު އަޅުގަނޑު މިޔާގައި ދެންނެވިން އެއްވެސް ބޭފަދަ ޒުވާނުންގެ ތަރައްގީގެއް ނުވާން އެ ބޭފުޅުން
ބޭނުންވާ ގޮތަށް ރައްޔިތުން މަޖިލީހުން އެއްވެސް ކަމެއް ވެދާނެ ކަމަކަށް. ހުރި އަޅުގަނޑު ބިލު ޖާގައި އަޅުގަނޑަށް
ވެސް ނޫނީ ދެން ކަމެހެއް މަރުކަޒުގައި ނިމުނީ ދާން ގޮތް. އެކަމަކު ބިލިދާނު ވާ އެއްޗެހި އަޅުގަނޑުމެންނަށް
ނުވެނި އެއް ނޫން. އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ވަކި މާއްދާއެއްގެ ދަށުން ބިލު ޖަހާފައި، ޤާނޫނުއަސާސީގައި އެބަ ބުނޭ
ހުށަހަޅާ އެހީ އަދި ބޭނުންވާ މީހުންގެ ވާހަކަ ވަކި މާއްދާއެއްގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ޤަވާއިދު އެބަ ބުނޭ ހުށަހަޅާ އަދި
ބޭނުންވާ މީހުން. އެއީ ދެން ނަމަ ބާރު ކުރަންވެގެން ކަމުގެ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނޭނގޭ. އަޅުގަނޑު އާދެ
ރައްޔިތުންގެ ހުށަހެޅުމަށް މަޖިލީހުގައި މަސައްކަތް ކުރަން ޤާނޫނު ހަރަކާތް ދިރުމައިކުރުމުގައި. އެ މަސައްކަތް ކުރެއްވި
އިޞްލާހު އިސްލާމީ. ދެން އާރުގައި ޖަލްސާ ޖަލްސާ ހުށަހަޅުއްވާ މި ފާސްވެގެން
މިގޮ ޒުވާން ނުކުތް މީހުންނަށް ބޭނުންކުރާ ނަމަކީ ހުށަހަޅާ އިހުނަށް ބޭނުންވާ މި އިބާރާތް ކަމުގައި ގޮތް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާސް ކުރުވި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ދިޔުމުގައި. ދެން މި ބޭފުޅުން ބިލަން ބޭއްވުން ކުރިން ވަކިގޮތް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭތީ އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަ ކުރުމުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަ އެދި އަތް ބޭނުންވާ ބައިވެ
ކަނޑައެޅުމަކަށް އެގެން އާންމުން ދިޔުމައި. ދެން އެހެންނަމަވެސް އެ ރައްދުވާ ބައިކު އެ ކަމާ ދަތިތަކުގައި ހިތްވަރު
ނުލިބިގެން މި އެގެނެ. ދެން އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކަމުގެން އާދި ބައިގު ކުރިއަށް ނުދޭ މި ކަމުގެން ބައިގު
ނުކުތްފައިހާމުން މުޅި ފިކުރުން އާދި ބައިގު ކުރިއަށް ނުންގޮ މިއީ ސަބަބެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ އަޅުގަނޑުމެން
ޤަވާއިދުތަކުގެ ކަނޑައެޅިފައި ވެސް މިގޮތަކީ އެކަމު. ދެން މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޚާބުކަމަށް
ބައެއް މުޅިރާއްޖެއަކީ އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލު ސަރުކާރުގެން. ދެން އެ ސަރުކާރުން ޚަރަދުކުރާ އެ މުޅިރާއްޖެ
ޚަރަދު އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނު ބައްޓަން ކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މަސައްކަތް ކުރަން ޖެހޭ. ދެން
އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑުމެން ދެން ބަލަން ޖެހޭ މުޅިރާއްޖެ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތްވަރު ހުރި ޤާނޫނުތަކީ
އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިރާސާ މި ކަނޑައެޅިގެން އެއްވެސް ކަހަލަ ބައިތުލްމާލުން އެބަ އުޅޭ އެ ޚަރަދު އެކަން ކުރީމަ؟
މިއީ އަސްލު މި ދިރާސާކުރެން މިއުޅޭ މައްސަލަ އަދި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނުހިނގާ ހަމަ
ތަޤުރީރު ވެސް އަޅުގަނޑަށް އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއްޗެއް ވެސް ނޫން މިއީ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް މި ފުރުޞަތުދޭގައި
މިކަހަލަ ހާލަތުގައި ބިލު ބަދަލުކުރަން ބަނދަރު ޚަރަދު ހިލައި ދިރާސާކުރުމުގައި މިކަން ކުރަން. މިކަން ކުރަން ޖެހޭ
މަޖިލީހު ސަރުކާރު ވެސް އެ މިހާރުގެ ހުއްޓާ ރައްޔިތުން ކަމުގައި ޕާޓީއެއް ޖޭގަ ކަމަށް ހަމަ ސިޔާސީ އަޅުގަނޑަށް
ޤަވާއިދު ކުރެވިފައި އަޅުގަނޑު މިކަން ކުރި. ނުހުންނަމަ ޤައުމީ ޕާޓީން އެކަން ކުރި. ޤައުމީ ޕާޓީގެ ލީޑަރު ޝަރީފް

ހަސަނަށް ފެނިވަޑައިގެންނެވި އެ ބޮޑުވެރިންނަށް އެބަ ޖެހޭކަން މި ހަރުދަނާކަމާއި ލިބޭނެ ގޮތެއް. އެހެންވީމާ، މިއީ މިކަން

އަމިއްލައިގެ އޮތް ގޮތެކެވެ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް އުފާވެފައި ކިޔައިދޭ އެއްޗެހިތަކުގައި ވެސް ކުރިން

ސަފަރުގައި ބޭނުންވާ ގޮތަށް މި ބަޔަކު އަދި ފަސް ނުކުރެވިދާނެ ކަމާ ގުޅޭ ހުރި އެހެން ދީނީގެ ބަޔާއި ވެސް

ޢިލްމީ ކޮންމެ މަސައްކަތް މަދުވެރިކޮންމެ ވަރުވެރި. ސާބިތު އެ ބޮޑުވެރިންނަށް ގޮތަކަށް ބޮޑު

ބައެއް އޮތުމަކީ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. އެއްބަސްވެވުނު މި ދީނުގެ ޤާނޫނު ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް

ތަޢުލީމުދޭ ނޫން މި ބަޔާއި ތަރުބިއްޔަތު ސިއްޙަތާއި ރަހުމަތާ ހަދިޔާ ގޯތި އިން މިކަން ވެގެން ދެން ގޮތެއް.

ޖަމާއަތް ވެސް އެ ފަރާތް ކުރި ގޮތް، އަޅުގަނޑު ނިސްބަތްވާނެ މިސާލު. ކަލާ ދީނީގެ އިސްލާމީ މުސްލިމު

ރަސޫލުﷲ ޞައްލަﷲ ޢަލައިހި ވަސައްލަމް ދެކެވޭ އަޅުގަނޑު ދީނުގައި އޮތީ ނަމާދު. މި އަޅުގަނޑުމެން މިހެން

ގޮތަށް ނަމާދުގައި އޮތް އެއްބާރު. އެ ބޮޑުވެރިން ބޭނުންވާ. އެކަމަކު އެއީ ނުބައި. އެ އޮތް. އެއަށް ވާޖިބު އެއް

ފާސްވި. އެ ހިސާބުން އެ އޮތީ މަސްސަލަ ނުކުމެއި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަކީ އަދިވެސް ނޫނެވެ ތިޔަ

ބޮޑުވެރިން މި ވިދާޅުވާ ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ މިއަދު ޢިލްމީޖެހޭ ހަލާލުގެ ދީނުތަކަށް މަޖިލީހުން މިކަން ފެނުން

ދުނިޔެ ކަން ގޮތަކަށް ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެކަން ތިޔަ ބޮޑުވެރިންގެ ވިސްނުމުގައި ފިކުރުގައި ބަޔާންވެފައި އަޅުގަނޑު

އެދެން. އަދި އަޅުގަނޑުމެން މި ވަގުތަކީ ކަމުގައި ދިރިހަ ވެސް އެންމެ ފުރިހަމަ ދަރަޖައިގައި ކަމުގައިވާ ކަން ކުރީ މި

ގޮތަށް. އެހެން ވިދާޅު ނުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަސް މިކަން ކުރަނީ. މަޖިލީހުގެ ޤަރާރު އެންނަ ގޮތުން ޖެހޭ

ފަރަހަނ މަޖިލީހުގެ ކަނޑައެޅި ޖެހޭނެ ވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، ޤައުމީ ގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑު މި ދީނުގެ

އަޅުގަނޑުމެން މި ބިނާކޮށް އޮތް ގޮތަށް އަދި މި ބާރު ދެކޭ އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނުން ބަލާށޭ ގޮތް. އެހެންވީމާ،

އަޅުގަނޑުމެން ހަރުދަނާގައި ވެސް ހާލަތު އެހީއަށް ބޭނުންވާ މިހެން ނޫނީ ނުކުތުގެޒިޔާދައިކަން ހުރި މިހެންނާ

ދައުލަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ހައިސިއްޔަތުން ކަމަށް އާއި އުސޫލީކޮށް މިކަމުގެފޮތް އޮތީވެ މިކަން ހުރި ވެސް. މި

ބަޔާއް ހުރަހެއް ވެސް.

ހަރަކާތު ތަކުން ދީނީގެ މުސްލިމު ބުރިދު ޢަބްދުލްއަޒީޒު ވަހަބުއްލާހުން:

ހުރި، ސުލްޠާނާ. އަޅުގަނޑު 2 ކަމެއް ފާހަގަކޮށްލަން. އެއް ކަމަކީ މި ބިލުގެ ނަމުން ހުކުމް އޮތް އާ

ނުކުތާތައް ވިޔަސް، މިވަރަކަށް. ދެވަނަ ކަމަކީ ތަފާސީލު ހުރިން މިގޮތުގައި ހިފެހެއްޓޭ ނުހިމެނޭ، މި ވަރަކަށް. އެއީ

ފާހަގަ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ހުކުމް އޮތީ އާ ބަހުރުވަން އެއީ އެހެން ގޮތަކަށް ދަންނަވާ ނަމަ

ޤަވާޢިދު ބާރުވަމުން ވާނެ. ވަރަށް ފުރާނަ އިސްނަ ބާރުވެ. ދެން ހަމަތަކުގައި ނުކުތުގެޒިޔާދަކަން އަދި ހަމަ

ފާހަގަ ކުރެވޭ ދެން. ނުކުތުގެޒިޔާދަކުގެ އެއް މިންވަރުވެ ވެސް އެބައޮތް. ވަރަށް ގިނަ ވެސް އޮބޭނު. އަސްލަ

އެ ވަރަށް ގިނަ ބައެއް އެ ބަޔާ ހުރިހާ ދުވަހު ވެސް ކޮންޓްރޯލްކުރަން ވެސް އަޅާ ދެކެ. އެހެންވީމާ،

އަޅުގަނޑު ހިތަށް މި އަރަނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަމުގެ އެ ބަސް ބޭނުން ކުރުމުގައި މައްސަލަ އެއް އޮތް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ނުދެކެމެވެ. އެއީ އެއް ކަންތައް. ދެން 2 ވަނަ ކަމަކަށް މި ބިލުގެ ތެރޭގައި ނުކުޅެދޭ ބައެއްގެ ގޮތުގައި ތެރަޕިސްޓާ ފީޗަރ ކުރާ ކުރުން. ދެން އެ އެސޯސިއޭޝަނުން އެ ކަމަށް އިޢުތިރާޒު ކުރަމުން ދާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހެދިދާނެ ބަލައި މި ނަރުހުގެ ތެރޭގައި އެހީތެރި ފަރާތްތަށް، މިހާރު މިސާލަކަށް ސަރުކާރުން ވެސް އެބަހުރި އެކަން ޕްރިވެންޓް ކުރުމަށްޓަކައި އަދި އެމްޑީއާރުޕީގެ ޓީމަކަށް އެ ކަންކަން ކުރުމަށް ގެންދަނީ އެހެންނަމަވެސް. ޓީޗަރުންނަށް ކަލަރު ކުރަން މިހާރު މި ވާ ގޮތުން މިއުޅޭ ކުޑަކުރު އުދަނގޫވާތީ. ކަންތައްތަކަކީ މި ވަނީ. އެއީ ވެގެން މި އުޅޭ ގޮތެވެ. އެހެންވީމާ، މި އިންސްޓިޓިއުޝަން ގައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ބެލެހެއްޓޭ ކުރަން މި ޓީޗަރު މި ބިލުގައި އިންނަނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަމާ ބެހޭ ބިލުގެ ނުވަތަ ހާލަތު އެއްވެސް ބޭނުންވާ ފުރާ އަސާސީ އެއްގޮތް ދަރުމާގައި ނުކުޅެދުންތެރި ކަމުގެ ތަފްސީލްތައް އިންނަ ގޮތަށް އިންނަނީތޯ؟ މި ކަހަލަ ގޮތަކަށްތޯ؟ އަށްއާލާ އާދައިގެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަދިވެސް މި ފުރާ ކޮންމެއިރެން މިސާލަކަށް ލިޔުމުތަކުން ހެން ހިލޭ ތެރަޕިސްޓާގެ ކާސް ތަކުގައި ކޮންސަލްޓަ ކުރާ ގޮތުގަކަށް ވެސް. އެ އަދި ކޮންމެހެން ނުކުޅެދުންތެރިންގެ އެ މައްސަލަތައް ދަރަކާތް ނުން. ހާލަތު އެނގޭ މައްސަލަތައް ދަރުން އެއީ ވެސް އެކަމަކާއި ކުރިއަށް ގޮތެއް ކަމަށް ވާޗުގެން އަޅުގަނޑަށް ހިލޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ހިލޭ މިއަށް ސްޓެޕްލެން ނޫޅޭ ހިނގާނެ. އަޅުގަނޑުމެން އެންމެނަށް ވެސް އެނގޭނެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ވީމާ އެޕަލިން ވާ ގޮތް. ހާލަތު އެކީ އަންބެއްޔާ ޖެހޭމަކަށް ބޭނުންކުރުމުން އެހެން ގެންދިޔައިރާ މިއަށް ސްޓެޕްއަޕްކަމެއް ޕެންޑިން ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ހިލޭ ހުރި ކަހަލަގޮތެވެ.

ކުއަރ ސްކޮލަރޝިޕުގެ އެމްޑީއާރުޕީގެ ބޭނުގެ ރޮއަރ ޕްރޮސަސް ފެމިލީ އެޑިއާ ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. މީ އަޅުގަނޑު ހަމައެކަނި ވެސް ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިންނާއި މިހެންގެ ބިލުއެގެ ގޮތުގައި މިދި އޮތީމާ ހަމަ އެއްކަލަ ޚިދުމަތްކޮށްގެ ވާހަކަ. ދެންމެ ރިޕޯޓު އެ މަޝްވަރާ ގެންބަރު އެ ވަރުގެ ހުރިހާ ޚިދުމަތްތަކެއްގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އެމްޑީއާރު ކަމާއި ލާމަސާއި އަދާކުރެން ހައްމަދާ ވެސް މި ދެކެވޭ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މިހެންނާއި ކުދިންނާ ދޮރުތެރޭގައި. އެއީ އެއް ނޫން ހަމަ ޖާގަދެއްސަވާނެގައި ވެސް ބައިނުކުރާ ހުރިހާ އެއްކޮށްހެން އެއް ޚިދުމަތެއް ލިބިދެނެވޭ ބައެއް ކަމުގައި. އެހެންވީމާ، މި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިންނަށް މި ޖަރިމަނާތްޖެހޭގެ މައްސަލަ ޖެހުނީމާ އަޅުގަނޑުމެން ބައްދަލުކުރިން ދިވެހިބާރާއި ތެރިޔަށް ހަދާމަށް ކުރާ މަޑުކަޖެހޭގެ ބޭފުޅުންނާ ވެސް އާދެވިގައި. އެ ބޭފުޅުން ވެސް މިދާވެލި ހާލަތު އެހީއަށް ބޭނުންވާ މިހެން އެ ފެންމަ އަސްލުގައި ޖެފިހެއްޔާ ނުކުޅެދޭ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިންނެވެ. އެހެންވީމާ، މިފަދަ ދެން ޖާގަދެއްސަވާގައި ކޮންމެ ގޮތެއް ވިދާޅުވާ ކޮންމެ އެ ގޮތަށް މިހާރު ހިނގަމުން. އެހެންނަމަވެސް މި ކަމުގެ ސަރަޙައްދު ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިން ހަމައެކަނި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ބޭނުން ކުދިން ވެސް އޮވޭ.

ތަނުގައި ބޭނުންކުރަން ފަރުވާ އަޅުގަނޑުމެން އުނދަގޫތަކުން މި އެކި ބަލަހައްޓަދޭނެ. ނުކުޅެދުންތެރިކަން

ވާ ކަމަށް މަގުފަހިކުރުން ދީ ގޮތަކަށް. އެއީ އުފެދުމުގައި މީހުންނަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން އެބަހުރި ދެއްކޭ. މިސާލަކަށް

އަޅުގަނޑު ކިޔަން ދަރިންނަށް އަޅުގަނޑު ކުއްލިއަކު ވެސް ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރިނަ މީހާ. އަނިޔާވެ. ދަން

އޮތަ މިހާރު ބަޔަކު ތަކެތީގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މީހަކަށް އެކަށީ ކުރިމަތި ދަން އޮތަ އޮން ކުރެވިފަ އެއް ނޫނެ.

ބޭރަށް ނުނިކުމެ 24 ގަޑިއިރު ހުރުމަށް. އެހެނިހެން، އަޅުގަނޑުމެން މިކަހަލަ ފާހަގަކުރަން ހުށަހަޅާ

ކުރިމަތި ނިމިގެ އޮތަ އެ ހުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ސާބިތު އޮތަ އެއީވާ ކުރިމަތި. އެހެނިހެން، މިފަދަ ބަލަހައްޓާ

ސަރުކާރު ހާއްސަ އެއީ ދެން ބާރުނާ މި ދަރުމަ އިނގެރޭސި ޚިދުމަތް އަތުގެ ވިދާޅުވިހެން މި ގަވަރ މި ބަލާ

ފަރުވާދިނުން އަހުލުވެރިކަން އަޅުގަނޑު މި ބާރު ކަނޑައެޅޭ އަދުވާތަކާ. އަޅުގަނޑުމެން ނެރޭ ސަރުކާރު

އަޅުގަނޑުމެން މިހެން ހާލު ދެވޭނެހެއް. އެހެނިހެނަސް މުޅިމަސައްކަތު ހުރިހާ ކަންތައްތަކުން ނުކުޅެދުންތެރިކަން

އިންތިޒާމުތަކާ މަޖިލިސްކުރުމުގެ ގާނޫނީ ބާރުތައް ނިމިއްޖެއްޖާ. ޝުކުރިއްޔާ.

މައްޗަންގޮޅި އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު މި ބިލަށް ކުރަން ސަރުކާރުގެ މެންބަރުންނަށް ބައްދަލުކުރިން ހިމެ ނުކުތަނަވަސް

ސަލާމަތާއި ޚިދުމަތު އަޅުގަނޑު ކުރިޔަން ބާރުންވަނީ ކުރަން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހިތާ ވަޒަނާގެ ގާނޫނަ އެދި

އަދި ބާރުނާ މިހުނަރި ނުކުޅެދުންތެރިކަން ފުރަތަމަ ވަޒަނުގެ. އެއީ މިތި ފުރާވަމުން ފަހަރު މި ދަނީ. ކަމަ

އެއްކަހަ އަޅުގަނޑުމެން މި ބާރުކުން މުދިއަކުން އަދި ނިމުމަކަން ވެސް ނުވާނެ. ކުރަން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހިތާ

ވަޒަނުގެ މި ދަރަނިވީ 2 ކެޖެއް ހިފާނެފައިވާތީ. ނުކުޅެދުންތެރިކަމާ މި ދަރަނިވާ ބައިގައި ވެސް އަދި ހާލަތު

އެއީ އަދި ބާރުނާ. މި 2 ބައި ވެސް ހިފާނެން ހިތާ ވަޒަނުގެ މީހުން ތިބި ބާރުތަކުން ގެންދަވާތީ.

އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން ސަރުކާރު އާ އަމަލު ދިމާވީވެ އެ އަޅުގަނޑުގެ ހިތް ވިސްނައި ސަލާމަތް އުޅުދާ

ކަންތައްތަކީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ކުރަން ސަރުކާރުގެ ގޮއިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރު ދެކޮޅުވެރިޔާ މެންބަރުންނަށް ބަލައިދީ އެކި ކަމަކަށް ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރިނަ މިހެން މިހާރު

512 މިލިއަން ރުފިޔާ ދިނުމަށް ދެކޮޅުވެރިޔާ ކުރިމަތި އިނގޭތޯ. ދެން އަމަލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިޓީ ގޮތެއްގައި

ހެދުމަށް ދަށަށް 40 ޕަސެންޓް 50 ވަރަކަށް ރުފިޔާއަށް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަލާމަތީ އިން ސިޓީ ގޮތެއްގައި ހެދުމަށް

ލިބޭ ރުފިޔާ. ދެން އާދައިގެބަރުން ނިސްބަތް ގޮތެއްގައި ކަމަ ކުރިމަ އަމަލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮތުގައި ކަމަށް 20

ރުފިޔާ އިތުރު ވަނީ ގޮތުގައި ކަމަށް. އެއީ ކުރިމަ ރައީސްކަން ވެސް ނިސްބަތް ގޮތުން ވެސް އިހުތިރާމްކަން ފުރުޞަތުދީފައި

ބަލާއިރު ކުދިންނަށް ހުނަރު ނުކުމެދާންޖެހޭކަން ނޫނީ ކުދިން ބޭނުންވާ އެހީއަށް ހާއްސަ ދަށް ހުންނާނެ.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހަމަ ކުޑަކުދިންގެ މި ކުރަނީ ހަމަ އެކިކަހަލަ ގޮސްއޮޅުވާލުމާއި އާއި ގެއިލްޖިނީ ކޮންފަދަ ބިބި
ކުދިން އިނގޭތޯ. އެ ގޮތަށް މަސައްކަތް ކުރާ އިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިފަ ގޮތުގައި މި ތަރުބިއްޔަތު ހަމަ
ކުދިންނަށް ގެއިރުކޮޅެއް ހުރުމަކީ ފުރުޞަތުދިނުން. އެއީ މިސާލަކަށް ޖިސްމާނީ ނުނިވާ އެޓިލެޓިކް ނުނިއުމާ
ހަމަ އެ ކަހަލަ ކަންތައްތައް ކަހަލަ ހުރުމަކުން ދިނުން. އަދި އޭގެ އިތުރުން ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަން
ތަންތަނުގައި އިންކްލޫސިވް ގޮތަކަށް މިސާލަކަށް ސްކޫލް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކުދިންނާ އެކު އެބަ މަސައްކަތް ކުރަން.
ފެލިޓީ އާ އެކު އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަން. އެހެން ބަލާއިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުއްޖާއެގެ ފެމިލީ އަކަށް
ބަލާއިރު ކުއްޖަކަށް ވަރަށް ގިނަ އޭރިއާތަކުން މަސައްކަތް ކުރަން ޖެހޭ. އަދި އެ ކަމުގެ ފޮލޯއަޕްތަކަށް ރިއާޖްގައި
ނުވެސް ނުކޮށް އިނގޭތޯ. މިސާލަކަށް ބައިނަލް ހަމަ އެކި ކަހަލަ ސެންސަރީ ފަންކްޝަނެލިޓީ ސަރވިސް ބޭނުންވާ
ކުދިންނަކަށް އެއްވެސް ވަރަކަށް ނުދެވޭ. އެހެންނަމަވެސް ސިފަ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެބަ މަސައްކަތް ކުރަން
ހުނަރު ކުދިން ނޫނިއްޔާމުން ފިޒިއޯތެރަޕީ ސިޔާވާ ކުދިންނާއި އެއްކޮށް. އެހެން ވާރކް ކުރާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުން
މި ވާރކް ކުރަނީ ޖެނެރަލައިޒް އެކްސްޕެކްޓޭޝަން. އެހެންވީމާ، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ސިފަ ގޮތުގައި ނުސިފަ
ގޮތުގައި ކުދިންނާ އެއްކޮށް މަސައްކަތް ކުރާވާ ގޮތަކީ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކުޅެ އެއްޗެއް ދަރުސްވާލަން އިނގޭތޯ
ކުރިން ދެކެވުނު ވާހަކައެއް ބަލައިގެން. ވާހަކަ ދެއްކިޔަ އިނގޭތޯ. ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކަ އެއް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން
މިސާލަކަށް ސްކޫލް ސިސްޓަމް ވަރަށް ގިނަ ކުދިންގެ ނިސްބަތުން ރިޕޯޓްތައް ރިވައިޒްކުރެވޭ ވަރަށް ވަގުތީރަނގަޅު ދެއްތޯ ހަމަ. ކުދިން
ނުނިއުމާ ކުރެ ކުދިން ވެސް ހަމަ އެ ގޮތަށް ބަލާފައި. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ ޓީޗަރުންގެ ވަރަށް
ސްކޫލް ސިލަބަސް އަދިމަށް އަޅުގަނޑުމެން އެހާ ބޮޑަށް ބަލާ އަދަން ބޭނުންވާ ސަޕޯޓަކީ އިނގޭތޯ. ޓީޗަރުގެއި އެވާ ކުރެ
ކުދިންނާ ބެހޭ ޓީޗަރުންނާއި ދެއްކޭ. އެ ޓީޗަރުންގެއި ވަރަށް ބޮޑަށް ހަމަ ބަލާ އަޅުގަނޑުމެ އަސާސީ ކަމަކާ ކުރެވޭ ކުއްޖަކީ
ދިވެހި ޓީޗަރުގެ ކަމަށް ކުއްޖަކީ ވެސް ސިލަބަސް ދެވުން ނޫނީ ދިރާސާގެ ފުރުސަތުގެ އެންމެން ޖެހެން ކުއްޖަކީ.
އެހެންނަމަވެސް ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުނަރު ކުދިންނަށް އެ ފުރުސަތުތަކަށް ލިބެންޏާ މިހާރު ވެސް. އެކަމަކު އެއީ ވެސް
ދިވެހިޓީޗަރުގެއި ހަމަ ކަމަށް ކުއްޖަކީ މި ބޭނުން ކުޑަކުރާގެ ދަރުސް އެންނާނެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުނަރު ކުދިން ވެސް.
އެހެންނަމަވެސް ހާއްޓީ ހިމާޔަތް ނުކުތުދީވާ އޭ. އެހެންވީމާ، އެ ހާއްޓީ ހިމާޔަތްތަކުން ބޭނުންވާ ބޮޑުއިރު ޓީޗަރުން ފޯސްޓަވެލް
އަނެއް އިރު އެވަރަށް ސްކޫލްސިލަބަސް އެކުރިނުގެ ހާއްޖީގެ މި ބިލު މި އޮޅު ތަފާތާރު ކުރުވިޔައި. އޮޅު ވަރަށް
ބޮޑަށް ބަރު އަހާނެ މި ފުރިހަސަލަސްތަކަން ދެއްތޯ. އެ އިންޓަރވެންޝަން ކުރާ އެއްކޮށްއެސެސްމަންޓް. ވަރަށް ބޮޑަށް ބަރު
އަހާނެ ބިއަރ ބޯހުގުން އެ ކުރައްވާ މަސައްކަތްތަކުގައި އެޖެންޑާ ކުރުވިގެން ނޫނީ އެ ބޯހުގުން ފެންޑޭބަގައި
ހިމަނައިގެން އެ މަސައްކަތްތައް ކުރަން. މިހާރު ނަމޫ ވަކި ފެންޑޭބަރު އެޖެންސީ އެއް ވެސް. ޖެސްޓިޔަލް ދާއިރާގައި
މަސައްކަތް ކުރާ. ނަމޫގައި ވާހަކަ ކުރާ ބައިވެރިއެއް މި ޢަމަލުތަކަށް. މިސާލަކަށް އެބަގުރި އިންކްލޫސިވް އެޖުކޭޝަން

ވަރުއްގެ ބޮޑުންނާ އާ ވެސް އެތަނަކަށް ވަރަކަށް އެއްވެސް އެހެންނަމަވެސް ހިދުރާއި. ސަރުކާރުން ސެންޓަރުސްތަކާ

ސަޕްރައިޒެއް އާ ކުދިންނަކަށް ނުދެވޭ. އެކަމަކު ކުދިންނަށް އެކްސްޕޯޝަރެއް ވެސް ނުލިބޭ. އެކަކަށް ބައިވަރު

އިސްތިސްނާއަކީ އެބަހުރި. އެބޭފުޅުންގެ ލިންގުއިސްޓިކް. އެކަމަކު އެބައި އަސްލު ކުރަކުދިންގެ ގޮތުގައި ނުކުރެވޭ ނުކުތާއަކީ

ހުންނަ ކުދިން ކައި ކަމުގައި ވިދާޅު އޭގެ ޕްރައިމަރީ އެޑިއުކޭޝަން ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް ބިލާއް ޗާސް ވެގެން

އަންނަ އިރު މި ކުދިންނަށް ބައްޕާ ދަންނަވަނީ. އެ ގޮތަށް ހުރިމާ ވަރަށް ބޮޑަށް ހިތާމަ އެބަ ކޮށްދީ އެ ކުދިންގެ

ބައްޕާ. އެހެންވީމާ، ބައްޕާގެ މާހަކަ ދެއްކެވީ މި އެނދަށް ވަނީ. އަދުގަނޑުމެން ނަހާ ސާބަހަށް މަސައްކަތް

ވެސް ކުރެވިދާނެ. ނޫނިއްޔާ އެ ކުދިންނަށް އަޅުގަނޑު ގޮތުން ވެސް މަސައްކަތްތަކާ ކޮށްދެވިދާނެ. އެކަމަކު

އެކުދިންގެ ބައްޕާ އެބަ ހިތާމަ ކޮށްދޭ ހެއްޔޭ. އެހެންވީމަ، އަސްލު އަދުގަނޑުމެން ބޭނުން ބާރުއަޅަން ބޭނުން

ވަނީ ނުކުތާއަކީ ހުންނަ ކުދިންގެ ބައްޕާގައި މި ބިލު ޖެހޭނަން. އެކަމަކު އެހެން ދާއިރާ އަދުގަނޑުމެންނަކަށް

އިންގްލިޝް ނޫނިޔަ ނޫން. އެހެންނަމަވެސް ދަރު ބިޔަ ބޭނުންނަން ބައްޔ އަނގަބަހުގާ ކުރިއަށްކަން އެކަނ

ގެންދަވަނީ. އިދާރީ އަބުދުއްލާހުއްގެ ތެދުއިން މި ހުރިހާ ކަތްގަނޑުތަކުގެ ގެނެސް ކޮށްލު ކަތްގަނޑުއަކަށް ވަގުން

ބޭނުންވާ ރިސޯޓުތަކުން ސަރުވިސަސް، އެޖެންސީސްތައް މި ހުރިހާ ބާވަތުގެ ތާރީޚު ދެއްކޭ. އެ ބައިބަލާ ދަން އެ

ހަމަ ބިނާ ބޭނުންވާނަން ކަންކަންތަކުގެ ބޭނުން އަނބިމާއްވާނީ. އެހެންވީމާ، އަދުގަނޑުން ވަރަށް ރަސްމީކަށް ކުރަން

ބިނާ ބޭނުންވާގެ އެ ހިލާފުވުމަކަށް. އެހެންނަމަވެސް މި ފާއިތު ކުރާ ރިޔަން ބިނާ ބޭނުންނަން އަންގަސަބުންގެ ވިން

އަދުގަނޑުމެންގެ ބޭނުމަކީ. ސަލާމަތާ.

ކަރަކާތު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުލް ރަޝީދު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން:

އާދެ، އަދުގަނޑު ވެސް ޤާނޫނުއަސާސީ ކައިރި ސޮސައިޓީގެ ފަރާތުން ވަކިން ބައެއް މަސައްކަތްތަކުގެ ކަންތައް ހުރި

ކަމަށް. ދަން އަދުގަނޑުމެން މި ބޭނުން ވިދާޅުވާ އެއްކޮށް ހަމަ އަދުގަނޑު ދަންނަވާ އަދުގަނޑުމެންނަށް ވަކަން

ތަނަވަސް އޭގެ ޚިދުމަތް ހުށަހަޅާ. އެހެންނަމަވެސް، އަދުގަނޑުމެން އަދި އިޖުތިމާޢީ ކޮލިޖެއް ބިލުގައި މި ބޭނުންގެ

އިރުޝާދުތަކާއި އެއްޗެހި ހިމަނައިގެން ގެންދާ ކަމުގައި ވިދާޅު، މަޖިލީހުގެ ފިޔަ އާއި ހަމައިން ހަމަ

އިޖުތިމާޢީ އަދިސްކޫލް އާ އެ ވަރަކަ އަދުގަނޑު ވެސް މި ދަންނަވާ ހަނދުމަފުޅު ބައެއްބަލައްދެ.

އަދުގަނޑުމެންނަން އަންގަސަބުންގެ ތެރެތެރޭ މަސަތަލައިގަ އޭގެ ނޫން މި އެކުލެވިގެން އިނގޭތޯ. ދަން އަދުގަނޑު

ދަންނަވަން އަސްލު ބައެއް ބޭނުންތަކެއް މި އެކުލެ، އަދުގަނޑުމެންގެ ކޮޅެން ކުރިގައި ހިނގާނެ ދިމާ ބިލު މި

ބޭނުން ފިޔަވާވަތިގައި ކަންކަމުގެ ހުރިހާ އިނގޭތޯ. ދަން އެ ބިލުގައި ހިމެނިގައި ހުރި ކަންތައްތަކާ ހިމަނަން މި

ބޭނުން ބޭނުންވާ. އޭގެ ވަރަށް ފާހަގަކުރަން ފެނުނީ. މުދަން ވެސް އިޖުތިމާޢީކަމައި މުހިއްމު ހިމަނަން ބޭނުންވާ

ކަންތައްތަކެެއް ގެނައިން. އެހެންވީމާ، ހިމެނިފައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް އެ ބަލާލައި ހިމަނަން ނުޖެހޭ. އެއީ ތި ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުމުގައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް ފާހަގަކޮށްލުމަށާ ވަރަށް ރަނގަޅު.

ހިތަދޫ ދެކު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. ދެވަނަ ފަހަރަށް އަނެއްކާ ވެސް އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަށް ޖަވާބެއް އަޅުގަނޑުގެ ހިޔާލު. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވީ އަޅުގަނޑު ސުވާލުކުރި ކިޔައް ވައްތަރުގެ. މިސާލަކަށް ސިކުނޑީގެ އުނިކަން ހުރި ނުވަތަ ވާހަކަދެއްކުމުގެ އުނިކަން ލިބިފައި ހުރި ނުވަތަ އަމިއްލަ ފައިދާ ގުޅޭ ނުލިބޭ މި ކަހަލަ ވައްތަރު ވައްތަރުގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން. އެހެންވީމާ، މި ބޭފުޅުންގެ ސޯސައިޓީގެ ފަރާތުން މި ގެންދެވުނީ ކޮން ވައްތަރު ވައްތަރެއްގެ ކުދިންތަކެއްކަމާ ނުވަތަ މީހުންތަކެއްކަމާ އެއީ އަޅުގަނޑު ބަލައިލަން ބޭނުންވީ އިނގޭތޯ.

ކެއަރ ސޮސައިޓީގެ ޗެއަރޕާސަން އާއިޝަތު ތޫބާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަން އިނގޭތޯ ހުރިހާ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުދިންނާ އެއްކޮށް. މި ގޮތުން ހަމަ ސްޕީޗް، ފިޒިކަލް އެއީ އަތްތަކައި ދުއްތޯ މި ވިދާޅުވާ. ދެން ހަމަ ސިކުނޑީގެ އުނިކަން ހުންނަ ކުދިން ޖިސްމާނީ ގޮތުން. ދެން މިހާރު ދެން ވަރަށް އެނިގަތުމާން ކަންކަންގެ އޮޓިޒަމް ދުވަހު ހަމަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން. ދެން ގައުންސިލްގެރަދު މިހާރު ހަމަ ދިރާސާގެ ތެރޭގައި ކެޓަގަރައިޒް ކުރާ ހުރިހާ ޑިސެބިލިޓީސްއަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް ކަހަލަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުއްޖެއް އަޅުގަނޑުމެންނާ ހަމައަށް އައިސްފިއްޔާ އެއީ ވަރަށް ކުޑަކުޑަ ކަމެއް މިސާލަކަށް، ހަމަ ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި ޖެހޭ އެއް ހުންނަ ކުއްޖެއް އަމިއްލަގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަ އެއް ނުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ތެރެއިން އެ ކުދިންނަށް ހަމަ ސަޕޯޓް ކޮށްދޭނަން. އެހެންވީމާ، އެ ކަހަލަ އެއްވެސް ކަހަލަ ފިޒިކަލް ނޫނީ ހިއަރިންގެ ވިޝަން ނޫނީ އެކަހަލަ އެއްވެސް ކަހަލަ އިންޓަރވެންޝަނެއް ހުންނަ ކުއްޖެއް އެ ކުއްޖާގެ އެ އިންޓަރވެންޝަނާއި ހުރި ނުކުޅެދުންތެރި ކަމަކަށް މަދުކުރިމާ ކޮންމެ ކަމެއް ހުންނަ ކުއްޖަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ނުބެލަން ވަކި ކަހަލަ ކެޓަގަރީއަކާ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރާނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ހުރި މިސާލަކަށް، ވާހަކަ ނުދެއްކޭނީ. އެއީ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރއެއް ހުރި ހާސަ އަ◌ން އެބަ ޑިސެބިލިޓީއަކާ ކުރިމަތިލާންޖެހޭ މިސާލަކަށް ސޮސައިޓީގެ ތަނުތަކުގައި ފަންކްޝަން ނުކުރެވުން ނުކުރެވިގެން ނުހުއްޓާ ސްޓާފުން މިކަހަލަ ބައިވަރު ކަންތައްތަކެއް. އެ ވަނީ ޑިސެބިލިޓީއަކަން. އެކަހަލަ ގޮތަކަން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން މި ކެޓަގަރައިޒް ކުރަނީ ކުދިން. އެހެންވީމާ، އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރބުން ޑިސެބިލިޓީއަކަށް ދާ ކޮންމެ ކުއްޖަކާ އެއްކޮށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަން.

ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޒުބައިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ، ޝުކުރިއްޔާ. އާދޭ، މި ބިލަކީ ކުރީގެ މަޖުލީހުގައި ފާސް ވަރަށް އެކުވެރި މާޙައުލެއްގައި ވަރަށް ހަލުއި ދުވެއްދެއްގައި މަސައްކަތް ކުރެވުނު ބިލެއް. މި ބިލު މަޖިލީހުގެ ތަޅުމާ ހަމައަށް ދިއުމާ އެކީ މައްސަލަ ފެނުނީ އެންމެ ކަމުކުން. ބިލަށް އުނިއިތުރެއް އައީ. އެ އައީ އުނިއިތުރަކީ ތެރިސަރަހައްދާ ކުރިންގެ ވާހަކަ ހިމެނުމަށް އެ ދުވަހުގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ފާސްވުން. ކޮންމެއަކަސް ބިލު ފާސްވެގެން ސަރުކާރަށް ބިލު ފޮނުވުނީ. އެ ހިސާބުން ތެރިސިވިއާ ކުރިންނާ ބޮޑު ޖަމާޢަތުން މި ކަމާ ނުރުހުން ފާހަގަކޮށް ސަރުކާރުގެ ސަމާލުކަމަށް އަލިއަޅުވާލި ވަރަށް މި އައީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ މައްސަލަ. މައްސަލަ އަކީ ދެވަނަ ފަހަރަށް ވެސް ނުފެނުން މައްސަލަ އެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުގެ ޚިޔާލުގައި ނުކުރަން. އެހެންވީމާ، ތެރިސިވިއާ ކުރިންނަށް އެބަ ޖެހޭ ކޮންމެވެސް ހައްލެއް ހޯދަން. މި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންމެ މަހަކު ފުލުހުން ހައްޔަރުކުރާ ކުދިންތަކާ ހުރިހާ ކަމެއް ބަލައިގަނެވޭ. ހުސްއެކަނި މާލެއަކު ނޫން މި ބަލާގެ އަސާސީ ހައްޤު ހިމާޔަތް ކުރުމަށް ދެ ގައުމީ ހިސާބުން އެކުގައި ކަނޑައެޅި ގަވާއިދުތަކުގައި. އެހެންވީމާ، މި ހިއްސާ ކަމާބެހޭ ބައި އިސްލާމީ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކުރުމުގެ ޤާނޫނީ ބާރުގެ ވުމާއިން އަޅުގަނޑުމެން ދެކޭ ޤާނޫނުތަކާ މެދު އަޅުގަނޑުމެން ކަންކަން ބަލައިގަނެ ޤާނޫނު ހެދުމާ ދެކޮޅަކަށް ނުވާނެ. މި ހިސާބުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެ ދަނީ ކުރިންކުރި. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ހިމެނުމާ ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދު. އެހެންވީމާ، މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ހައްލުކަން ހޯދާ މަސައްކަތް ކުރަންޖެހޭ ކަމަކީ. މަޖިލިސްގެ ދާއިރާ އަށް ކުރިއަރާ މި ހިމެނުމާ ބިލު ގަބޫލު ކުރާނެ ކަމުގައި ވިސްނާ. މި ފަހަރު މި ބިލަށް ނިމުމެއް އަޅުގަނޑު މަސައްކަތް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިސްލާހެއް އަށް. އެހެންވީމާ، މި ތެރިސިވިއާ ކުރިންނަށް ގާނޫނީ އޮނިގަނޑުގައި މި ބިލަށް ކުރިންނާ ބޮޑު ބައިތަކުގައި ކުރުމަށް ގޮތެއް މި ބިލާ އެކުލެވޭގައި ނިމުން އޮބަ ޖެހޭ. އެހެންވީމާ ދުނިޔޭގެ މި ކަމަކަށް ހަމަޖެހޭ އަންނަނީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުގެ މި ކޯލި ވިސްނުމަކަށް ނަގާނެ. ޝުކުރިއްޔާ.

ކެއަރ ސޮސައިޓީގެ އެގްޒެކެޓިވް ބޯޑުގެ ޗެއަރ ޕަރސަން ފާޠިމަތު އާޒިޔާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ، ދެން ވިދާޅުވެއްޖެ މި ކޮމިޓީގައި މި ބަޖެޓުން ވަރަށް ފުދާ ވިސްނުންފުޅެއް ގެންގުޅުއްވާ އިރުގައި ދެން މި ބިލު ނިމިގެން ދާނީ ކޮންމެ ގޮތެއް ވިޔަސް މި ބަޖެޓުގެ ރިޕޯޓު އެއްކޮށް. އެހެންވީމާ، މި ބަޖެޓުން ވަރަށް ބޮޑު ހިއްސާ އެއް ވޭ ކުދިންނާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިހުސާސްތަކާ ހަރަކާތްތެރިވުމަށް. ދެން ކުރީ ބިލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލާފައި އިންސާނީ ހިލޭ ދީ ހުކުމާ އާއްމު ކަންކަމުގެ މުހިއްމު އުސޫލުން. ދެން ކުރީ ބިލުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޚާއްޞަކޮށް އާއި ތަފާތު ކުދިންގެ ވާހަކަ. ދެން އަޅުގަނޑު މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ބިލުގައި ވާހަކަ ދެކޮޅުވާއިރުގައި

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ފޫހާ ވެސް އަޅުގަނޑުވެސް ހުދު މި ދައްކަނީ ހަމަ ހައްޤުތަކުގެ ވާހަކަ. ދެން ބައިނަލްއަޤުވާމީ ދުއާރަހާ އާ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކަ. ދެން ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ބިލަކަން ވާއިރު، ހަމަ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތި ފާޅުކުރެއްވި އިހުސާސްތަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ބަލައިގަންނަން. ހަމަ އެފަދައިން ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ އެތައް ކުދިންނާ މީހުންނެއް އެބަހުރި ދަރަޖަތަކުގައި. ބައެއް ކަހަލަ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުރުމުގެ ސަބަބުން އެ މީހުން ތަންމަތިން ނުތެދުވެ ތަންމައްޗަގައި އެ މީހުންގެ ދިރި އުމުރު ހޭދަކުރަންވާ. ޖިސްމާނީ އެއް ނުފެނިއްޖެއްޔާ މަސައްކަތް ކުރިވެގެން އެބަ ދޭ: ކާރިތަކަށް ތެރަޕީ ނުކުރެވިއްޖެއްޔާ އެ މުޅިން ބަންދުވެގެން ހުރެކޭނުލެވޭން ގޮސް ބިންދައިގެން ދޭ: މިފަދަ ހާލަތުގެ ކުރިމަތިލާ މީހުންނޭ. އަސްލަކީ މިސާލަކަށް ސިކުނޑީގެ ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ ކުއްޖެއް ނުވަތަ މީހަކު ފެނިއްޖެއްޔާ އެބަ ތިބި ކާރިގައި ނުވަތަ ގޮތްތަކުގައި ބަންދުކޮށްފައި ތަޅުލާފައި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިތާމަ މީހުންނަށް އެ ކަންކަން އިހުސާސް ވޭ. އަހަރެންވެގެން ހަމަތަކާވެސް ފޫހާ ވިދާޅުވިހެން ނުކުޅެދުންތެރިކަން ހުންނަ މީހުންގެ ހައްޤުތަކުގެ ވާހަކަ ދައްކާއިރުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ކިޔަނީ އަޅުގަނޑުމެން ކިޔަންވާ ބައިނަލް ރިހެބިލިޓޭޝަން ވަރަށް ބޮޑު އަންނަނީ އަސްސަނަސްޖަހަރު މިހެންވެސް. ދެން މި ބޭނުން ވިދާޅުވާހެން މިސާލަކަށް، ތެރަޕިސްޓާ ކުދިން މިހެންވެސް ހިތުނުއެވޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އެއްބަސްވުން އާދެ ކޮބައި ހުރެ ވެސް އަހަރު އެބަ ދައްކާ. ނުކުޅެދުންތެރި މީހުންގެ ވާހަކަ ދައްކާފައި މި އަންނަނީ ބޭސްބޭސް. އެއީ ސިޔާސީ ޙާލަތު، މީހުން ގޮސް ކަންތައްތަކުގެ ޤާނޫނީ ރާއްޖޭގައި ދެން އެއްކަލަ މި އަންނަނީ ވަޅި އެއްކަލަ ކަޑަ ނުބައި ބައެއް މީހުންނަށް. ވަނީމަ ބިލުގެ ބޮޑު މާއްދާތަކެއް އެބަ ހުރިއަށް. އެހެންވީމާ، ހައްޤާ ވެސް ތަކުރާރުކުރެވޭ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ މީގައި ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކެއް ކުރީ ބިލުގައި އެނިގޮތައި ހުރިހާ އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅީ. ދެން އަސްލާ މި ބޭނުން އެންމެ ފުރިހަމަ ބިލަކަށް ހަދާ ކުރީ ބޭނުން ކުރުމުގެ ބޭނުމަށް ބިލަކަށް މިހާރު ކަންތައްތަކާއި ދެކެން ދަރުމަ އެނގޭނެ. އަސްލާ އެކަމާ ބައިވަރު ބައިނަލްއަޤުވާމީ އެނގޭކަމަ ވާހަކަ ހަމަ މަޖިލީހުގެ ބައިވަރު މެންބަރުން ވާހަކަ ދައްކަވާ އަޅުގަނޑުމެން އަޅުއިރިން. އިޔުނުވިލާ، ހަމަ އެ ވާހަކަ ފާހަގަކޮށްލަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަމީދު އަބްދުލްޣަފޫރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިޔުނުވިލާ، އަޅުގަނޑުމެން މި އަދިވެސް މި ހުރަހެވަޔި މި ބިލަކީ ނުކުޅެދުންތެރިކަމާ ބެހޭ ބިލަކަށް ހައްދަވައިދެއްވާށޭ. އަދި ތެރަޕިސްޓުން އިޝޫ ސޯޝަލް ކުރުމަށް ބޭނުންވާ މިގޭ ވަޒީފާތައް ދެއްވާށޭ. އެއީ ރިކުއެސްޓެއް އެހެންނުންތޯ. ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ.

ކުޅުދުއްފުށީ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢިބްރާހީމް ތޫޤާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ ކުރިންވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލިއުން ޕޮލިސީއާ ކުރިން އެކަށީގެން ނޫނޭ ދެއްކޮ ކޮމިޝަނަށް އިރުޝާދުސަސް ގޮތުގެ ކުރާ ކުރިން ދެއްކޮ މީހު ހަމަ. މުޅި އުމުރު ދުވަހަށް ބާއަގަން ޖެހޭ ކުރިން ނޫނީ ހަމަ ގައިބުކޮށް ކުރިންނަކަ ވެސް މުޅި އުމުރު ދުވަހަށް އިންސާފުވުމުގެ ޖަހަން ޖެހޭ ކުރިން. ނޫނިއްޔާ ކަނޑަތ ދޮއްޓޮ އޭގައި ވެސް ހަމަ ވަރަށް ގިނަ. މި ކުރިންނަކާ އިންސާފުވުމުގެ އަސްލު ހަމަ ކޮށްލު ކުއްޖަކަށް ވެސް މިސާލަކަށް މާލޭ ގޮތުން އެހީތެރިކަން ފުރުސަތުދިނުމަށް ބަލާއިރު ހަމަ ވަރަށް އިމްތިޔާޒު ކޮބައިކަ އަދި ހަމަވާއިރު ކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ކަންކަން ކުރިން އެ މާލީ އެހީތެރިކަން ފުރުސަތުދިނުމަށް ވިސްނަވާފައިވާ މި ކޮލިނީގެ އިންސާފުވުމުގެ ގޮތުގެ ކުރާ އެހެން ކަނޑަ އިންސާފުވުމުގެ ގޮތުން ކުރިންނާ ދަތިކަ ވެސް މިސާލަކަށް ވިސްނަވާފައިވުން. އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ ހިޔާލެއް އިނގޭތޯ.

މާލަމު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޖިހާދު އަބްދުލްކަރީމް ފާހަގަކޮށްފައިވުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ފަރަގުކުރަން ބޭނުންވާ ވާހަކަތައް މިގަޔާ ވަރަށް ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ނުކުތުމުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ޓަކައި މިނިސްޓަރު ޒުވާނުންނަށް ސަރުކާރުން ދެވޭ ފުރުސަތު ގަނޑެއް ގައިވާ ބޮޑުވުމާއި ދަތިތައް ހައްލުކުރާނެ މަޝްވަރާތައް ވަރަށް ފުދޭ މިނިސްޓަރު ހިމާޔަތުގައި ކަމެއް ކުރަމުން އިތުރު ކުރާނެ މިފަދަ ކަންކަމުގެ ބޭނުންކުރަން ހަމަ ފުރިހަމަ. އަދި ވަރަށް ބޮޑު ފުރަތަމަ ކުރެވިދާނެ.

އަދި ވަރަށް އުނދަގޫ ކަމަކަށް ވެގެންދާނެ. ދެން މިނިސްޓްރީ ވެސް ސަރުކާރު އެހީތެރިކަން ބޭނުންވާ މިހެން މި ޖަމާޢަތް ނުކުތުމުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހަމައެކަނި ކަމަކީ ވެސް ދަށުން ހަލުވިކަމާ އަނެއްކާ މީހުން ޕޮލިސީއާ ކުރިން ފަރާތުން ހިއްސާކުރުން ހަމަ ބޮޑު ވަރަށް ތަކެއް ނުލިބޭނެ. ސަރަޙައްދު ނުކުތުމުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ހަމައެކަނި ޒަމާނުން ހުރީ މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ފުރުސަތުދޭ ގޮތެއް، ފުރުސަތު ގޮތުން އެއީ ވިސްނުމުގެ ގޮތުން ހިތްވަރު އުފެދޭނެ. އެ މިހުރިހާ ކަމެއް މިނިސްޓަރުކަން ސަރުކާރު މިސާލަކަށް ސަބަބު ވެސް ހިތްހަމަޖެހޭ ގޮތަށް ޖަވާބު ދޭންޖެހޭ ގޮތަށް ހަދައިދީ. ޕޮލިސީއާ ކުރިން ބޭނުމެއް ނުވާން އެ ކަމެއް ހަމަ ކޮށްލުމެއް ނަގައިދީ ހަދައިދިން. އެހެންވީމާ، އެ ކުރިން ދޫކޮށް ހިތްވަރު ދޭނެ ވަރަށް ތަފާތު ހިތްވަރުދެއްވި. ދެން އަނެއްކާ އަޅުގަނޑުމެން މި ވިސްނަން ސަރުކާރު އެހީތެރިކަން ދިނުމަށް މާލީ ގޮތުން ވެސް ޕޮލިސީއާ ކުރިން 2000 ރުފިޔާ ދޭ ކަމަށް ވަނީ، މި ބޭނުން ފުރުސަތުއެއް ފުރަހަރު އަޅުގަނޑުމެން އެހެނިހެން އަޅުގަނޑު ދަށުން އަޅުގަނޑުގެ ވަރަށް ގާތް ކުއްޖެއް އެބައުޅޭ މިސާލަކަށް ދީ ހިތާމަ ފުރިހަމަ އެހީތެރިކަން ބޭނުންވެދާނެ. ހަމަ ފަދަ ކަމަށް އެއް ނަމަވެސް އެކަމަށް ހަމަ ގާތްގަޅު އެހަރު ބޭނުންވާ މިހެން ދީ ހިތާމަ ފުރިހަމަ އެހީތެރިކަން ދަރިއަށް ރުފިޔާ އާނަ ބޭނުންވެދާނެ އެބައޮތް ކަންތައްތަކެއް ވަރަށް ދެކޭގޮތުގައި އެ ވަކި ވެސް ނިވެދާނެ އުޅޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަހަލަ ހަރުދަނާ ބަލި އިނގޭތޯ.

ހަމަ ގަޑިއަކަށް ހަރުދަނާވާ ދުވާލަކު އިންޖީނިޔަރުން ޖަހަންޖެހޭ ކުރިންވެސް އެބަ އޮތް. އެހެންވީމާ، ހަމައެކަނި އެހީތެރިކަމާއި މި ދަރަޖަހަކީ ކަ އެއް ޕޮލިސީއާ ކުރިންނަށް އެކަށީގެން ނޫނޭ. އެހެންވީމާ، ޕޮލިސީއާ ކުރިންނާ ނުކުތުމުން ކުރިއަށް ހުރަސް ކުރިންނަކާ މިހެން ހަމަ ދުވަސް ދީ އެއްކޮށް. ދުވަސް ދީ ވިސްނުމެއްގައި ގަނޑުގެން

ޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ޒުވާނުން ނުކުރާނަން ޤާނޫނުއަސާސީގައި އޮތް ކަމަށް ވިޔަސް ހުއްޓަ އިރާދަން ބޭނުންވާ މީހުންނާ ނުކުރެވޭ އެއީ އެއް ބައެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ޒުވާނުން ނުކުރާނަން. ބަހުގެ ގޮތުން ހަމަ ގައިމު ވެސް ދި މާނަ އެއް އެއީ. އަޅުގަނޑު ވެސް ހަމަ ބޭނުންވާ ހާއްބަ އިރާދަން. އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ދެއްކުން ވެސް ދަންނަވާލަން ބިލަށް ވާހަކަ ދައްކަވުން ވެސް އަޅުގަނޑަކީ ވެސް ހާއްބަ އެއީ އަދި ބޭނުންވާ ވިރުނާ. ބަހައް މިހުން މަގާމާތޮ ވެސް ކުރި. އެކަމަކު ބަދޭދެރި އޭ. ޚާއްސަ އިންސާނަކު ބޭނުންވާނެ ހާއްބަ އިރިޔާތަކަން. އެކަމަކު ނުކުރެވޭ މިހާރަކީ ނުވާނެ އިނގޭތޯ. އެއީ ތަފާތޯ. އެ ތަފާތު އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސީގައި ބަރަބަރިގެން މަސައްކަތް ކޮށްދިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ހިލާސީ ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ މަސްހޫދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، މި ބިލުން ވަކިއެހެން އެއްބަސްވެ ވަރަށް ބޭނުން ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. މިހާރު އަޅުގަނޑަށް ވެސް މި ބިލުގެ އަޅު އިވިއްޖެ. ދެން ހަމަ އެހެންމެ ތުޅާދޫއާ ސިޔާސީ ގޮތުން އެ ދުވަހު ވަކިއެހެން ބިލުތަކުގެ ވެސް އަޅު އިވިއްޖެ. ބަޔަކުގައި ވެސް މި ދެ ބިލުން ހަމަ މި ދައުލަތުގެ އެއް ވަކާ އެއް. ތިޔާސީ ސިޔާސީ ބައިގައި ވަކިއެހެން އެ ތަނަށް އެއް ކުރީގެ އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ބެހި މީހުންގެ ބިލުތަކުގެ ނުވާ މި ބިލުގައި ހިއްސާކުރަން ގޮތުގައި ހިއްސާކުރަނީ. ސަރުކާރަށް އެ ބޭނުން ބިލުތަކުގެ ނުދޭ އެ ބޭނުންވާ ބިލުތަކުގެ ގޮތުގައި ފިކުރުފާނަން. ސިޔާސީ ތަނެއްތަން ދިރާސާކުރަން ވެސް އެ ހިތާމަ ހިނގާ ގޮތުގައި ކޮންމެހެން ހިތާމަކަމެއް. އެ ގުޅިގެން ކޮންމެހެން ކަނޑައަޅައި މި ކަންތައްތައް ދިރާސާކުރަން އަސާސީ މި ބެލުމާއި ހިސާބުތަކުގެ ބަލާ ކަނޑަ ބިލު ގޮތުގައި ބަލާކަން ހިތަށް ވެސް ހިއްސާ ތަރުޖަމާ ބިލުތަކުގެ ގޮތް ކަނޑަ. ދެން މި ބިލުތަކުގެ ބިލު ހަމަ އެ ގުޅިގެން ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މިގައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން އެންމެން މިއީ މައްސަލައަކަށް ނުހަނު އަޅުގަނޑު ވެރި ގޮތަށް މި ބިލުތަކާއި ގައިމު ވެސް މި ކަމުގެ ހަމަޖެހޭ އާއި ކުރިން ކަމުގެ ގޮތަށް އެއްވެސްއެއް ގޮތުގައި ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފުރުސަތު ހަމަ މިހާ ވިދާ ވެސް އަޅުގަނޑު ވަކިކޮށްގެން މިގޮ ކަމުގައިވެސް އެއްބަސްވެ ފައިދާވާ ގޮތަކަށް. މިހާރު ޖަވާބު ދެކުނު ދާއިރާގައި ހަމަ ތަފާތުގައި ފާސްކުރަން ވެސް އަޅުގަނޑު އަމަލު އެ ކަންތައް ގޮތްތަކުގެ ކަންކަމަށް. އަޅުގަނޑު އެންގެސްޓަޑު ވާ ޖަވާބު ހަމަ ވިދާޅުވާ ވަކި ހަމަ. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް ހަމަ ވަކިކުރިއަށް ގެންދަނީވީ އިތުރަށް މާ ދިގު ބަހުސެއް ކުރާނެ ގޮތް ނެތް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިން ހަމަ ސަބަބުތަކަށް މިކަމަށް ހަމަހަމަކޮށް ފުރިހަމަ ގެންދިއުމަށް ބޭނުންވާ ކަމަށް ގެންދިއުމަށް ގޮތް އަޅުގަނޑު ހިވާ ހަމަ އެއްބަސްވުންތަކާ ވާނީ ކަންކަން. ދެން ޕާލިމެންޓަރީ ގްރޫޕު ލީޑަރުގެ ފުރުސަތު ކޮށްދީފާނަމަ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދި، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑަށް ހިވީ ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅު މަޢުލޫމާތު ތަކެއްގެން މި ހިއްސާ ކުރުވިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދިރާސާ. ދެން މި މަޢުލޫމާތުގެ އަލީގައި އަދި އިތުރު ދެކެން ފަރާތްތަކުން ވެސް ދެއްވާ މަޢުލޫމާތު އަލީގައި އިޖުތިމާޢީ ކަންކަމުގެ ކޮމިޓީން މި މަސައްކަތް ފުރިހަމަ ކޮށްދެއި ވަރަށް އަވަހަށް މަޖިލީހަށް ހުށަހަޅަން ގަސްދުކޮށްފައި ވަނީ. އެހެންވީމާ، މި ވަރަކަކޮޅާގާ އެއްކޮށް އަދިވެސް އެއްފަހަރު ކެއަރު ސޮސައިޓީން ވަޑައިގެންނެވި ތި ބޭފުޅުންނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން އަދި ބިއްޖަކްކެ◌ެރި މެންބަރުންނަށް ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން މިއަދުގެ ކޮމިޓީ މިހާ ހިސާބުން ނިމުނީ ކަމުގައި ދަންނަވަން.